

Kongl. Maj:ts och Riksens Ständers faststälte

Regerings-Form,

Dat. Stockholm then 21 Augusti 1772.

Vi Gustaf med Guds Nåde, Sveriges, Göthes och Vendes Konung etc. etc. etc. Arfvinge til Norrige, Hertig til Schlesvig Hollstein etc. etc. Göre vetterligit, at som Vi, ifrån början af Vår Regering, oafbrutit velat använda Vår Konungliga Magt och Myndigbet til Rikets upprättelse, styrka och vältrefnad, samt till Våre trogne Undersåtares förkofring, säkerhet och sällhet; Och Vi, til vinnande theraf, i Nåder funnit Fäderneslandets nuvarande tilstånd fordra, thet en, til före nämde högstnyttige ändamål lämpad, förbättring af Grundlagarna varit oumgängelig, samt therföre, efter nogaste öfvervägande och pröfning, författat en Form för Rikets styrelse och Regering, hvilken Riksens nu församlade Ständer enhälligt antagit och besvurit; Altså vele Vi i Nåder thenna således af Riksens Ständer samtyckte Regerings-Form härmed gilla, bekräfta och bestyrka på sätt och vis, som then i sielfna bokstafven ord ifrån ord härefter följer:

Vi Efterskrefne Sveriges Rikes Råd och Ständer, Grefvar, Friherrar, Biskopar, Ridderskap och Adel, Clerkeri, Krigs-Befäl, Borgerskap och Menige Allmoge, som nu här församlade äro, för Oss och Våre hemmavarande Med-Bröder, Göre vetterligit, at som Vi igenom en olyckelig erfarenhet funnit, at, under namn af then ädla Friheten, åtskilliga Våre Medborgare upphäfvit sig til Herravälde, hvilket blifvit så mycket olideligare, som thet uppkommit under Sielfsväld, har sig befast igenom egennytta och hårdheten, har änteligen blifvit understöds af främmande magt och välde, til hela, Samhällets olycka, hvilket hade störtat Oss i then största osäkerhet igenom Lagens vrångvisa uttydning, och änteligen till slut kunnat ådraga Riket, (alles Vårt kära Fädernesland) the bistra öden, som förra tiders Historier och Våre Grannars efterdömen Oss visa, om ej nitiske Medborgares mandom och kärlek för Fosterlandet, understödde af Then Stormägtigste Furstes och Herres *Gustaf* then Tredjes, Sveriges, Göthes och Vendes Konungs, Alles Vår Allernådigste Konungs och Herres nit och bemödande, Oss therifrån ryckt och fräls at hade; Så hafve Vi varit betänkte uppå, at så befästa Vår Frihet, at then ej kunde kränkt blifva af en tiltagsen och för Riket ej rättsinnad Regent, eller ock af äregirige, egennyttige och förrädiska Med-Borgare, samt hätskefulle och högmodige Fiender, så at thet urgamla Svea och Götha Rike måtte städse blifva ett fritt, sjelfständigt Konunga-Rike; Förthenskull hafve Vi beviljat och stadfast, som Vi härmed förklare och stadfäste thenna Regements-Form, at vara en oryggelig och helig Grundlag, hvilken Vi för Oss och Våre efterkommande, så födde som ofödde, utfäste Oss efterlefva, thess bokstafveliga innehåll följa, samt för Vår och Rikets Fiende anse then eller them, som Oss vilja leda, at therifrån afvika: aldeles som han ord ifrån ord härefter lyder:

§ 1.

Enighet i Religionen och then rätta Gudstiensten är then kraftigaste grundvalen til et lofligit, samdrägtigt och varaktigt Regimente; så skall härefter, som tillföre, såväl Konunger, som alle Embetsmän och Undersåtare här i Riket, först och främst blifva vid Guds rena och klara Ord, såsom thet uti the Prophetiska och Apostoliska skrifter författadt, uti Christeliga Symbolis, Lutheri Catechismo, then oförändrade Augsburgiska Confession förklaradt, och i Upsala Concilio, samt förra Riksens Beslut och förklaringar theröfver stadgadt är, så at Kyrkones rätt bör styrkas, oskaddan allan Konungsligan rätt, Kronones och all Sveriges Allmoga.

§ 2.

Konungen äger styra Rike sino, som Sveriges Lag säger, Han och ingen annan, Rätt och Sanning styrka, älska och gömma; men vrångvisa och orätt förbiuda, afskaffa och nedertrycka; Ingen förderfva til Lif och Ära, lem och vilfärd, utan han lagligen förvunnen och dömder är, och ingen afhända eller afhända låta något gods, löst eller fast, utan laga Dom och Ransakning, samt styra Riket efter Konunga-Balken, Lands-Lagen och thenna Regerings-Form.

§ 3.

Med Successions-Ordningen til Riket blifver aldeles vid Arf-föreningen, såsom then år 1743 i Stockholm gjord och vidtagen blifvit, samt enligt med thet, som Vesterås Arf-förening af 1544 och Norrköpings Beslut år 1604 stadga och förmå.

§ 4.

Näst Konungens Höghet hafver af ålder varit och skal härefter blifva största vyrdning hos Riksens Råd, som Konungen allena Sig tager och väljer af inföddom Riddarom och Svännom, som Kongl. Maj:t och Riket med huldhet, trohet och manskap förbundna äro: Och emedan the ej till något vist tal sättas kunna; förty at man så många häldst ordnar, som Riksens tarf och heder kräfver; likväl skola the Ordinarie vara Sjutton, inneslutandes Riksens Höga Embeten och General-Gouverneuren af Pomern. Thessas samt- och isynnerhet åhuga skal vara, at råda Kongl. Maj:t i Rikets angelägna värf och ärender, tå the af Kongl. Maj:t thetom rådfrågas, styrka til all Riksens Rätt; råda Honom thet Honom och Riket gagnetligast är, efter thes bästa förstånd; styrka Ständerne och Allmoge til trohet och villighet; altid låta sig vårda om Konungens och Riksens Rätt, Höghet, Sjelfständighet, Gagn och Välstånd: Och således, som 1602 års Riksdags-Beslut talar, råda, som thes Embete kräfver, men ej regera. För öfrigt äro Riksens Råd Konungen allena förbundna, och endast Honom ansvarige för thes råd; dock kan ej Konungen them någon olycklig utgång, som emot thes votering, förmodan, tanka, och på skäl grundade mening hända kan, förebrå eller them tirläkna, särdeles om verkställigheten af goda rådslag icke ernår sit påsyftade ändamål, igenom thes vållande, som thet ålegat och varit anbefaldt, att utföra och förrätta.

§ 5.

Konungen äger styra och råda, frälsa och beskydda Borgom och Landom och allom Sin och Kronones Rätt, som Lag och thenna Regerings-Form säger.

§ 6.

Emedan Afhandlingar om Fred, Stillestånd eller Förbund, vare sig offensive eller deffensive, sällan tåla thet ringaste drögsmål, samt nödvändigt begära then största tystlåtenhet; förthen-skul öfverlägger Kongl. Maj:t med Riksens Råd i sådana viktiga mål, och, sedan Han thes mening öfvervägt och inhemtat, tager the mått och utvägar, hvilka Han Sjelf för Riket finner bäst och nyttigast vara; dock skulle i sådana viktiga mål Riksens Råd enhälligt öfverensstemma i en mening, som stridde emot then Kongl. Maj:t äger, tå låter Kongl. Maj:t förblifva vid Riksens Råds tanka; men skulle meningarna vara åtskilde, tå pröfvar Kongl. Maj:t och antager then mening, som Han Sjelf bäst och nyttigast finner.

§ 7.

Tå Konung Fremling är, rese ej ur Rike Sino, utan Riksens Ständers vetskap och samtycke; men är han Svensk och infödd, meddele tå allenast sin föresats til Riksens Råd, och inhemte på sätt, som föreskrifvit står och then 6 §. förmår, thes råd och tankar.

§ 8.

Och på thet alla hos Kongl. Maj:t förefallande mångahanda Riksens Ärender och Förrättningar med så mycket större drift och, ordning måge afgöras; så komma sysslorna Riksens Råd emellan at fördelas på sätt, som thet Kongl. Maj:t nyttigast och lämpeligast synes; emedan Kongl. Maj:t allena, som Hufvud för hela Riket, är ansvarig Gud och Fosterlandet för thes styrsel; och i alla thesse mål, sedan Kongl. Maj:t hört the af Herrar Riksens Råds tankar, som om sådana ärender kunnoge äro, och Kongl. Maj:t thertil kallar, så äger Kongl. Maj:t votum decisivum; dock skola härifrån undantagas alla Justitiæ-ärender, hvilka af Hof-Rätterne, Krigs-Rätterne och alla Domstolar i Riket afgöras, och sedan under Justitiæ-Revisions slutelige afdömmande höra, hvilken alltid skal bestå af Sju Riksens Råd, som uti Domare-Ämbeten brukade varit och äro kände för rättvise och Lagfarne Män, samt hvarest Kongl. Maj:t Sjelf, nu som förr, är närvarande: ägandes ther endast tvänne Röster, samt, tå meningarne äro lika, votum decisivum.

§ 9.

Kongl. Maj:t allena tilkommer at göra Nåd, återgifva Ära, Lif och Gods i alla brott, som ej uppenbarligen strida emot Guds klara ord.

§ 10.

Alla högre Tienster, ifrån Öfverste-Lieutenant til och med Fältmarskalk, bägge inclusive, och alla thessas vederlikar, både i andeliga och verldsliga Ståndet, utdelas af Kongl. Maj:t uti sittande Råd på följande sätt: at enär någon öpning sig tildrager, tå böra Riksens Råd göra sig underrättade om alla the personers skickelighet och förtienster, som sådane angelägna Embeten söka, och hvilke kunna komma i consideration, och sådant Kongl. Maj:t föredraga, samt sedan Hans Maj:t gjort Thess Nådiga utnämmande uti Rådet, hvilken hos Hans Kongl. Maj:t kommit i Nädig åtanka, at befordras til samma Beställning, tå göra Riksens Råd thervid theras nödiga påminnelser inför Protocollet, och skrida icke til någon vidare votering. Til alla öfriga Tienster föreslås Kongl. Maj:t af Collegierne och andre vederbörande tre the förständigaste, värdigaste och til then lediga beställningen tienligaste Personer, som finnas at tilgå; hvarvid en eller annan meriterad Man utom Collegium kan ihugkommas, samt tillika anmälas alla the til thenna syssla sökande competente personer. Vid Regementerne förhålles med föresläende til lediga Beställningar efter Konung Carl then XII:tes utgifna Förordning af then 6 November 1716. Skulle vid föresläende någon befinnas vara för när skedt, eller utan skäl förbigången, tå komma vederbörande, at therföre ställas i ansvar. Utaf the Sökande utväljer Kongl. Maj:t then, som han thertil skickeligast finner. Men alla the lägre tienster, hvilka Collegierne, Consistorier, Öfverstar vid Regementerne samt andre Stater, före år 1680 varit vane at förgifva, blifva nu och hädanefter til theras enskilte utdelande. Ej måge främmande Utländske Män, vare sig Furstar, Prinsar eller andre personer, hädanefter brukas eller sättas til någre Riksens Beställningar, hvarken uti Civil- eller Militair-Ståndet, Kongl. Maj:ts Hof undantaget, om icke the kunna genom lysande och stora egenskaper göra Riket en stor heder och märkeligt gagn. Til alla thessa tienster skal endast skickelighet och erfarenhet föra, utan afseende på gunst eller födsel, tå the ej med skickelighet förknippade finnas. Med Ärkebiskops, Biskopernes och Superintendenternes Val skal sig förhålla efter förra vanligheten, tå Kongl. Maj:t allena utnämner en af the trenne, hvilke af vederbörande Honom blifvit föreslane: Med Kyrkoherdarnes tillsättande skal förhållas aldeles som 1720 års Regerings-Form stadgar och förmår, samt the Författningar, som sedermera therom stadfästade äro.

§ 11.

Kongl. Maj:t äger allena uphöja til Adeligt Stånd och värde the, som igenom trohet, dygd, tapperhet, studier och erfarenhet sig af Kongl. Maj:t och Riket välförtiente gjort; men som uti Sverige är stor myckenhet af Adel; så lærer Kongl. Maj:t vara så nådig och inskränka thetta antal till Ethundrade femtio, hvilka, 150 nya Ätter Ridderskapet och Adelen ej kunna vägra

introduction. Likaledes kan ej Ridderskapet och Adelen vägra introduction för the Riddersmän, hvilka Kongl. Maj:t med Grefligt och Friherrligt Stånd benåda vill, och sig thertil giort välförtiente genom store och besynnerliga förtienster.

§ 12.

Alla ärender, som ej äro här ofvanföre undantagne, låter Kongl. Maj:t Sig i Cabinettet föredraga, eller ock på en af Divisionerne af Råd-Kammaren, om thet Kongl. Maj:t lämpeligare synes, eller ock Kongl. Maj:t ville theröfver inhemta flere Riksens Råds tankar; men tå bör thet likväl anses, som hade thet varit föredragit i Cabinettet.

§ 13.

Såsom Riket är vidt, ärenderne många och viktigare, än at Konungen förmår them ensam utreda; ty tarfvar Han Embetsmän och Höfdingar, som Honom bistå.

§ 14.

Til sysslornas idkesamma skötsel, förrättning och drifvande äro vissa Collegier förordnade, hvilke, som armarne vid kroppen, sträcka sig til alt thet, som i Riket göras och uträttas bör. The äga rätt och magt, hvar och en uti sin beställning, på Konungens och sit dragande kall och Embetes vägnar, at biuda och befalla sine underhafvande, at påminna them, som under theras försorg och lydno äro, om theras plikts fullgörande, fordra af them besked för theras förrättningar, och gifva Kongl. Maj:t så therom, som angående sine egne sysslor, all nödig och åstundad underrättelse.

§ 15.

Uti Hofrätten, som är Konungens Högsta Nämnd, är en Président, som igenom lärdom och lagfarenhet giort sig til Domare-Embetet skickelig, och hafver til Bisittare en Vice-Président och the vanlige Hofrätts-Råd och Assessorer. Thesse höge Domstolar äga hvar å sin ort hafva uppsigt och vård, at Lag och rätt försvarligen och väl skipas, efter Sveriges beskrefne Lag, Stadgar och Förordningar, hvilka, utan vrängande, efter rätta ordaförståndet måste i akttagas, samt vid dömandet följas; At således Hofrätterne utan förmån, egennyttas och andra afsigter, göra hvar och en rätt, som inför Gud och Kongl. Maj:t the kunna försvara, på thet icke orättfärdighet måtte förderfva Land och Rike. Ej må någon Ridders- och Adelsman uti sådana tilmålen, hvilke angå thess lif och ära, dömas vid annan Domstol, än vid Hofrätterne, aldeles som Privilegieerne och Rättegångs-Processen af år 1615 sådant förordnar, stadgar och biuder; dock så at ransaknidgen sker in loco, och inga andra Criminel-saker, än the som lif och ära angå, therunder måga dragas. Hofrätterne tilkommer ock, at hafva noga inseende öfver Under-Domarne på Landet och i Städerna, som ock Executorer: Och när af oförstånd, slummeraktighet, eller penninge-girughet, något af them föröfvas, sådant efter hvart måls särskilts beskaffenhet genast ställa under tiltal, dom och straff; men om någon beträdes hafva upsåttiligen af hat, illvilja, eller begärelse til mutor, vrängt rätten, och således sargat sit samvete, och skadat sin nästa til lif, ära och välfärd, en sådan bör ej med böter eller afsättning, utan med förlust af lif och ära, som saken är til, umgälla sin ondska och vanart, aldeles efter Sveriges Lag. Så böra ock ej sådana förbrytelser nedtystas, och genom medhåll, flat eller otidig barmhertighet, skonas, på thet icke i så granlaga mål, andre måtte föranlätas til rättvisans sielfsvåldiga missbruk, när the se, at på fel, förseelser och arghet ej följer en skälig näpst och välförtient straff. Theremot böra the, som af illvilja, obetänksamhet och hämd, med smådefulla, ärerörige eller ock anstötelige ord och skrifter angripa Domare och Executorer vid theras Embetens förrättande, utan at gitta fulltyga hvad the beskyllt och förebragt, med hårda straff, efter hvart måls beskaffenhet, straxt straffas, på thet at kitslige, arge och vanartiga menniskor sig theraf sky och varnagel taga måtte: skolandes ingen, eho han vara må, länge

hållas uti arrest, utan at ställas under ransakning och dom. Och på thet nöd och trångmål hos Domaren icke måtte gifva anledning til skadelig efterfölgd, och blifva et sken och förevändning till Embetets missbruk; så böra the af Allmogen til sine Domares lön och underhåll beviljade Lagmans- och Häradshöfdinge samt Tingsgästnings-penningar, aldeles efter Högst-Salig Konung *Gustaf Adolphs* Försäkring af år 1611, hållas oförryckta til sit rätta ändamål och vederbörande Domares aflöning efter Stat. Konungens ombudsmän och Fiscaler skola ej förrätta sine embeten med förolämpande och egennyttia: Och när thet befinnes, tå stånde the therföre til Laga ansvar; hvaröfver Justitiæ-Cantzleren bör hafva et vaksamt öga, hvilken ock åligger at hafva inseende, huru Lag och Förordningar efterlefvas, och therom til Kongl. Maj:t göra berättelse. Thesse Hofrätter skola hädanefter, som hittils, trenne vara: then förste i Stockholm, under hvilken lyder hela Svea Rike, thet så egenteligen i gamle Lagen kalladt; then andre är alltid uti Jönköping, och under thenna hörer hela Götha Rike; samt then tredie, som i Åbo har sit säte, hvarunder Stor-Furstendömet Finland hörer.

§ 16.

Alla Commissioner, Deputationer med Domsrätt, eller extraordinarie Domstolar, vare sig tilsatte af Konung eller Ständer, äro hädanefter afskaffade, såsom befodringsmedel til envælde och Tyranni; utan hvar och en Svensk man niute then rätt, at blifva dömder af then Domstol, under hvilken han enligt Sveriges Lag hörer: Men skulle thet så hända, at någon af så hög börd, eller ock Riksens Råd, eller ock et helt Collegium, sig så försåg, at thet Konungen, Riket eller Kronones Majestät anginge, och the brottsliga hvarken af Hofrätten eller Rådet dömas kunde, tå skal en Rikets Rätt sättas, hvarest Kongl. Maj:t Sjelf är, eller i Hans ställe Kron-Prinsen presiderar, eller then förste af Arf-Furstarne, eller ock then äldste af Riksens Råd, och hafve til bisittare samtelige Riksens Råd, Fältmarskalken, alla Présidenterne af Rikets och Kongl. Collegierne, fyra äldste Hofrätts-Råder, af alla tre Rikets Hofrätter, en General, tvänne äldste General-Lieutenanter, tvänne äldste General-Majorer, then äldste Amiralen, the tvänne äldste Vice-Amiraler, samt the tvänne äldste Contre-Amiraler, Hof-Cantzleren, och the trenne Stats-Secreterare; Justitiæ-Cantzleren är alltid Actor, och then äldste Revisions- Secreteraren förer protocollet. Thenne Domstol äger, sedan ransakningen gjord är, at afkunna domen för öppna dörrar, och äger ingen sedan then at ändra och ännu mindre at then skärpa; Kongl. Maj:t obetagit att göra Nåd.

§ 17.

Efter Hofrätterne följer Krigs-Collegium, hvaruti blifver nu, som tilföre, en Président och General-Fälttygmästaren, General-Quartermästaren och the vanlige Krigs-Råderne, hvilke i Räkenskaperna måste vara vane, samt hälst tagas af them, som i Krigsväsendet kunnoge äro. Thetta Collegium hafver uppsigt och vård om Riksens Krigsmagt til Lands, Artillerie, som brukas i Fält och Fästningar, samt Fortifications-Staten, om Stycken, Factorier, Vapn och Värjor, Ammunition, och hvad thertil hörer, Fästningarnas tillstånd, särdeles vid gränsen, Skansar och byggningar til Kriget, om utskrifningar, värfningar och munstringar, med mera, i anledning af the Instructioner, Förordningar samt Kongl. Bref, som redan eller hädanefter författade blifva.

§ 18.

Hela Riksens Krigsmagt til lands och siöss med thess högsta Öfver- och Under-Befäl måste aflägga Tro- och Huldhets-Ed Kongl. Maj:t, Riket och Ständerne, efter thet uppsatte Formulairet. Krigsmagten til häst och fot, så väl som Båtsmanshållet, förblifver vid sin Indelning och the med Allmogen samt Städerne uprättade Contracter, hvilka böra noga efterlefvas och i akttagas, intil thess Kongl. Maj:t och Ständerne nödigt finna någon ändring therutinnan samfäldt at göra.

§ 19.

Ej må, utan Kongl. Maj:ts Egen Nädiga Befallning, en Öfverste, eller annan af Krigs-Befälet, upbåda något hemförlofvadt Manskap til upbrott och tåg, utom vanlige Regements och andre Möten, så framt icke sådant sker vid oförmodade infall af Riksens Fiende, tå thet Kongl. Maj:t genast bör berättas: Kongl. Maj:t allena tillhörande Öfver-Befälet af hela Thess Krigsmagt både till lands och siöss, som thet alltid varit brukeligt uti the fordna och för Riket mäst lysande och lycklige tider.

§ 20.

Thet tredie Riksens Collegium är Amiralitetet, hvaruti är en Président, hafvandes till Bisittare alla tilstådes varande Amiraler och Flaggmän; men, för these ärenders bättre skötande, bör vid Rådslagen hos Kongl. Maj:t åtminstone vara en Riksens Råd, then ther til siöss hafver tient och uti Siöväsendet ärfaren är. Thetta Collegium hafver uppsigt, försorg och omvårdnad om Riksens Siömagt, samt alt hvad thertill hörer, så väl öfver Skeppens byggning, utredning och bestyckning, som proviants anskaffande, Båtsmäns upbådningar, Dykeri och Pillotterie, samt all annan therunder hörande Beställning och angelägenhet, alt efter the Instructioner, Kongl. Bref och Förordningar, som redan författade äro, eller hädanefter försattas skola.

§ 21.

Thet Fierde Riksens Collegium är Riksens Cantzlie, hvaruti en af Riksens Råd altid Présiderar, och har til Bisittare en eller flere Riksens Råd, en Hof-Cantzler, Stats-Secreterare och the vanlige Cantzlie-Råder. Uti thetta Collegio författas och uppsättas alla Stadgar, Ordningar och Recesser, som angå Riket i gemen, eller ock enskilte Städens och Personers Privilegier; i synnerhet Fullmagter, Skrifvelser, Bud och Befallningar; Hit höra ock alla Riksdags- och Sammankomsters Handlingar, Förbund med främmande Magter samt Freds-Fördrag med Fiender, Sändebuds behöriga affärdande, alla Rådslag, som Konungen Ordinarie med Riksens Råd anställer, eller the med någre af them och the theröfver hållne Protocoller, samt thet, hvilket under Kongl. Maj:ts Hand och Namn utfärdas. Thetta Collegium äger jemväl hafva all nödig försorg och omvårdnad om Påstväsendet uti hela Riket och thess underliggande Provincier, så at thet, under then thertil förorenade Öfver-Directeurs inseende behörigen förvaltas. Stats-Sekreterare hafva thetvid noga at i akttaga och tilse, at Expeditionerne efter Kongl. Maj:ts Decision samt enligt Protocollerne skyndsamt, riktigt och i god ordning fullbordas och utfärdas, utan eftersättande af thet ringaste för hvad afsigt thet vara må. Skulle någon vara så dierf, at utfärda någon Expedition, hvilken med Kongl. Maj:ts Decision stridande vore, och thetmed söka at Surprenera Kongl. Maj:t (hvilket genom Expeditionernes myckenhet lätteligen ske kan) then skal efter ransakning och Laga Dom utur thess dienst sättas, och efter brottet behörigen afstraffas. Och bör thetöre ej någon befallning hädanefter, som hittils, lydas och efterkommas, som ej är med behörig contrasignation försedd: Krigsärender undantagandes. Thetta Collegium hafver för öfrigit at rätta sig efter Cantzlie-Ordningen och the Instructioner, Bref och Kongl. Förordningar, som the redan undfått eller hädanefter kunna undfå.

§ 22.

Kongl. Maj:t utnämner i sittande Råd, dock utan omröstning, Présidenten i Cantzliet, Cantzlie-Råden, som äro Riksens Råd, Hof-Cantzleren, Justitiæ-Cantzleren, Stats-Secreterarne, Cantzlie-Råden samt Expeditions-Secreterarne, och tager them, hvilka Hans förtroende fallit uppå. Likaledes förhålles med Kongl. Maj:ts Ministrer til främmande Hof.

§ 23.

Thet Femte Riksens Collegium är Kammar-Collegium, som hafver en Président, och the

vanlige Kammar-Råden. Ther böra alle the, som med Konungens och Kronones upbörd och utgifter hafva at beställa, anamma befallning och göra besked, alt enligt the Instruktioner, Kongl. Bref och Befallningar, som redan utfärdade äro, eller hädanefter utfärdas. Thetta Collegii omvårdnad, försorg och åhuga är, at räntorne rätteligen och i tid inkräflas och förmeras, Landet väl brukas, skötes och förkofras genom rätt hushållning och förbättring, så ock at icke Regalia Fiscii försnillas, försummas och förloras, utan Riksens medel på alt sätt bättras, beqvämas til utgifterna, hållas til råda, skaffas i tid, och Crediten ej förloras, at Kongl. Maj:t i nödfall kan inom och utom Riket hafva understöd, bistånd och hielp at förvänta. Stora Siö-Tullen med thess upbörd och beräknande jemte Småtullarne och Accisen, höra jemväl under vederbörande Öfver-Directeurs skötsel och förvaltande, til Kammar-Collegii uppsigt och omvårdnad, hvarest för vederbörande Tullnärer och Upbördsmän Fullmagter utfärdas, och för Kongl. Maj:t all tilbörlig erfordrad säkerhet sökes.

§ 24.

Uti Stats-Contoiret blifver en Président och the vanlige Stats-Commissarier. Härunder hörer medlens disponerande och utdelande, hvarest ock alla, som hafva Kronones medel under händer, böra i rättan tid inkomma med sina Förslag, som thes Instructioner thet tydeligen biuda och befalla. Staten måste ock årligen och tidigt inrättas, och 1696 års Stat thevid til en rättelse och grund tagas, samt så lagas, at Betienterne af Kronones drätsel och inkomst sina löner åtniuta. Men bemälte Stat öfverskrides och förökes ej, med mindre Kongl. Maj:ts och Rikets oumgängeliga tjenst och bästa sådant fordra. Uti Staten blifver icke allenast then vissa Summa handpenningar, som redan är til Kongl. Maj:ts enskilta behag och disposition lämnad, utan ock årligen en Summa anslagen til extra utgifter, hvilken anordnas efter Kongl. Maj:ts Befallning, underskrefven och behörigen contrasignerad, alt efter the Instructioner, Kongl. Bref och Förordningar, som redan utfärdade äro, eller hädanefter utfärdas.

§ 25.

Kongl. Maj:t utnämner i sittande Råd, dock utan omröstning Président och Stats-Commissarierne af the Män, hvilke genom trohet och insigt uti thetta angelägna Verk gjordt sig af Kongl. Maj:ts förtroende värdige.

§ 26.

Bergs-Collegium hafver jemväl en Président och the vanlige Bergs-Råder och Assessorer, samtelige sådane, som igenom lärdom och erfarenhet både gjordt sig skickelige til Domare-Embetet, så ock all nödig och en grundelig kunskap sig förvärfvat uti alla the til Bergsväsendet hörande stycken. Thetta Collegium hafver uppsigt och försorg om Bergverkens uprätthållande, med hvad mera til thes skötsel, omvårdnad och förbättring hörer.

§ 27.

Commerce-Collegium äger jemväl en Président och the vanlige Commerce-Råder, Assessorer och Commissarier, hvilke hafva en grundelig kunskap om handel och vandel. Thetta Collegium åligger, at hafva omsorg, huru handelen måtte styrkas, förkofras och förbättras, Manufacturerne uphielpas och Handtverks-husen väl inrättas, skötas och underhållas, samt Licent, Portorie, Tull-Ordning och Taxor handhafvas, med hvad mera, som Instructioner, Kongl. Bref och Förordningar them redan föreskriva eller hädanefter stadgadt blifver.

§ 28.

Kammar-Revision behöfver ock en Président, hvilken med the vanlige bisittare drager

försorg, at ej allenast the ther anhängige Rättegångs-ärender blifva med laga dom och, Resolutioner afhulpne, samt igenom Fiscalerne til fullbordan bragte, utan jemväl Kronones årliga räkenskaper utan drögsål ifrån tiden the i Kongl. Kammar-Collegio inkomna, och Kammar-Revision therom underrättelse gifves, öfversedde, förklarade, utarbetade och sluteligen afgiorde: Alt efter the Instructioner, Kongl. Bref och Förordningar, som redan utfärdade äro, eller hädanefter utfärdas.

§ 29.

Riks- eller Öfverste-Marskalken är en af Riksens Råd, som vårdar sig om Konungens Hof, Slott och Hus, förestår, ordnar och bestyr om Thess Taffel och Hof-Folk, med hvad thertil hörer.

§ 30.

Kongl. Maj:ts Hof står under Thess enskilda disposition, Kongl. Maj:t allena kunnandes ändra, rätta och förbättra thet Han theri finner nödigt.

§ 31.

Öfver-Ståthållaren i Stockholm, Capitaine-Lieutenanten, Lieutenanterne och Quartermästaren af Drabanterne, Öfversten och Öfverste-Lieutenanten af Lif-Gardet, Öfversten af Lif-Regementet, Öfversten af Lif-Dragonerne, Öfversten och Öfverste-Lieutenanten af Artilleriet, General-Adjutanterne samt Commendanterne uti Gräns-Fästningarna äro förtroende tienster, hvilka Kongl. Maj:t til- och afsätter i sittande Råd, dock utan omröstande.

§ 32.

Alla Collegier böra räcka hvarandra inbördes handen i alt thet, som til Konungens och Riksens gagn och goda länder, när så omtränger och begäres; men ej göra thet ena thet andra ingrep, hinder och förfång, utan sköta hvar och et sit Verk med tillbörlig drift, skyldigt bekymmer, flit, trohet och försigtighet. Så länge Présidenterne äro uti sine Collegier tilstädes, niuta the sin ordenteliga magt och myndighet; men komma the uti Konungens eller egna ärender at vara frånvarande; så behålla the väl theas Äre-titul, med theraf hängande heder och vilkor; men få ingalunda något förordna, biuda och befalla, som Présidents-Embetet angår, intil thess the åter komma tilstädes och inträda uti Embetes verkeliga bruk. Emedlertid förrättar then äldste Bisittaren, med lika rätt, kraft och verkan, the Beställningen vidhängande Syslor. Thesse Collegier äro pliktige, at göra Konungen besked för theas göromål, tå han thet af them åskar, och vara Honom allena ansvarige för Syslornes behöriga skötsel.

§ 33.

Landt-Regeringen består af the vanlige Höfdingedömen, aldeles som the nu sig befinna; emedan hädanefter ingen General-Gouverneur inrikes kan vara, om ej uti besynnerliga omständigheter, och på en viss tid, ej eller något Lif-Gedinge, Land och Län förgiftas, och komma således at fördelas i then ordning, the nu och efter 1720 års Regerings-Form innehafva.

§ 34.

Svea-Rikets Arf-Furste och Prinsarne af thet Svenska Blodet måge ej eller hafva något Lif-Geding eller General-Gouvernement; men åtnöja sig med thet underhåll i penningar, som them på Staten består, och böra ej understiga för Arf-Furstarne Ethundrade Tusende Daler Silfvermynt, ifrån then dag the myndige äro förklarade, som är vid 21 års ålder. Prinsarne af Svenska Blodet, som äro längre ifrån Kronan, skola åtniuta en Summa penningar årligen til theas underhåll, som är lämpelig och theas börd anständig. Dock kunna the med Hertigdö-

mens och Furstendömens Titlar, som i urgammalt bruk varit, hedras, dock utan någon rättighet på the Provincier, hvilkas namn the bära, som alltid under et Hufvud och Regent utan minskning och avsöndring sammanfogade böra blifva.

§ 35.

Med Kron-Prinsens underhåll, hvilken alltid är then Regerande Konungens äldste Son eller Soneson, i rätt nedstigande Linea, förhålles aldeles på sätt och vis, som Högst Salig Konung *Adolph Friedrichs* Sons, Vår nu Regerande Allernådigste Konungs, Konung *Gustaf* then Tredies underhåll blifvit stadgadt och brukt. Och inträde Han i Kongl. Maj:ts Råd-Kammare, tå Han fylt Aderton år.

§ 36.

Ingen Prins af Svenska Blodet, vare sig Kron-Prins, Arf-Furste eller Furste, kan gifta sig utom Konungens vetskap och samtycke; Bryter Han theremot, vare tå efter Sveriges Lag ansedd, och barnen arflösa.

§ 37.

Är Konungen sjuk eller rest på långväga resa, tå föres Regeringen af the Riksens Råd, som Konungen thertil utnämner: men skulle Kongl. Maj:t så hastigt sjukna, at Han ej kan om Rikets ärender stadga, tå blifva Expeditionerne underskrefne af the Fyra Äldsta Riksens Råd och Presidenten i Cantzliet, hvilke Fem samfält utöfva Konungens magt i alla the saker, som fordra skyndesam åtgärd; men ej kunna några tienster bortgifvas eller Förbund slutas, förr än Kongl. Maj:t så återstald är til hälsan, at Han Sig med Regeringsärenderne Sjelf sysslosätta kan; och stånde the tå Kongl. Maj:t til ansvar för thet sätt the skött ärenderne. Men är Konungen död, och Arf- Fursten späd och Öfvermager, tå blifva Rikets värf på ovanstående sätt förvaltade, och tiensterna interimsvi bortgifna, om ej then sidste Konungen någon Testamenterisk Disposition giordt hafver, tå thet förblifver vid Konungens Testamente.

§ 38.

Riksens Ständer böra ej undandraga sig at sammankomma, tå the af Kongl. Maj:t blifva kallade, på then ort och tid, som them antydes, at ther rådslå med Kongl. Maj:t om the ärender, för hvilka Kongl. Maj:t them sammankallar, och bör ingen, för hvad orsak thet vara må, hafva magt, at kalla Riksens Ständer til allmän Riksdag, utan Kongl. Maj:t allena; undantagandes i Konungens omyndiga år, tå The Förmyndare utöfva thenna rättighet; Men skulle Thronen blifva ledig genom hela Konungahusets utgång på Svärds-sidan, (för hvilken olyckeliga händelse then Nådige Guden Oss förskona ville,) så äro Riksens Ständer skyldige, förutan någons Sammankallelse, then Trettionde dagen efter then siste Konungens död, sjelfmante uti Stockholm sig infinna, lika som Vår Förening af then 23 Junii 1743 förmäler, med utsättande af thet straff en sådan skall undergå, som vid thetta tilfälle med stämplingar och sammangaddningar torde biuda til något intrång uti Ständernas Fria val at göra. Vid then olyckeliga händelsen åligger Riddarhus Föreståndarne, Dom-Capitlet i Upsala och Magistraten i Stockholm sådant genast uti alla landsorten til vederbörandes efterrättelse at allmänt kungöra; och som Landshöfdingarne tå äro pliktige, hvar å sin ort, sådant dödsfall them, som i Länet bygga och bo, at berätta; så lära så många inom then föresatte tiden kunna inställa sig, at Riksens frihet af them förmår skyddas och försvaras, samt ett nytt Konungahus utväljas.

§ 39.

Riksens Ständer skola med trogen ömhet lämna allan Konungsligan rätt, som Sveriges Lag beskriver, uti full magt och myndighet aldeles oförkränkt, och hvad på thet sättet then Konungsliga myndigheten tilhör, med nit, försorg och omvårdnad handhafva, försvara och

styrka, samt therföre ej något af thessa Fundamental-Lagar förbättra, ändra, tilöka eller förminska, utan Konungens samråd och samtycke, så at ingen olag skal gå öfver rätt Lag, eller undersåtares Frihet och Konungens rättigheter blifva vanskötta och undertryckta; utan hvar och en ätniute sina lagliga rättigheter och välfångne Privilegier. Blifvande alla andra ifrån år 1680 til närvarande tid såsom Grundlag ansedde Stadgar härmed afskaffade och förkastade.

§ 40.

Ej må Konunger någon ny Lag utan Ständernes vetskap och samtycke göra, eller någon gammal afskaffa.

§ 41.

Ej måge Riksens Ständer någon gammal Lag afskaffa eller ny Lag göra, utan Konungens Ja och samtycke.

§ 42.

Tå ny Lag skal göras, blifver i akt tagit, som följer: Är thet Riksens Ständer, som then önskar, tå öfverlägge sin emellan, och tå the öfverenskomne äro, öfverlämnas Projectet til Kongl. Maj:t igenom thes Fyra Talemän, at inhemta Konungens tanka. Kongl. Maj:t rådfrågar tå Riksens-Råd och inhemtar thes mening, samt sedan Han Sjelf öfvervägat them, och tagit sit beslut, kallar Riksens Ständer på Rikssalen, och meddelar them i kort tal Sitt Ja och samtycke, eller ock the ordsaker, för hvilka Han thertil ej samtycka kan. Skulle åter Kongl. Maj:t vilja proponera någon ny Lag, tå meddele Han först then med Riksens Råd, och sedan the til Protocollet sagt sina tankar, tå öfverlämnas thet altsammans Riksens Ständer, hvilke, sedan the öfverlagt och öfverenskommit sins emeflan, begära dag, at på Riks-Salen få afgifva til Kongl. Maj:t sitt samtycke: men skulle thet vara et afslag, tå aflämna the thet med the ordsaker, som the thertil haft, skrifteligen genom thes Fyra Talemän.

§ 43.

Skulle thet så tildraga sig, at thet upkom någon ny Lag-fråga, som förra tiders exempel nogsamt visa, tå blifve then afgjord på samma sätt som 42 §. thet ofvanföre stadgar.

§ 44.

Thet blifver väl Kronones egen sak och en tilhörig rättighet, at låta slå Mynt; dock förbehålla sig Riksens Ständer, när någon förhöjning eller afslag til skrot och korn skulle ärnas och förehafvas, at sådan ändring ej utan thes vetskap och samtycke må ske.

§ 45.

Kongl. Maj:t äger frida och frälsa Riket, särdeles mot utrikes och flenders magt; men må ej emot Lag, Konunga-Ed och Försäkran, pålägga undersåtarna någre krigshjelper, nya gärder, utskrifningar och andre afgifter, utan Riksens Ständers vetskap, fria vilja och samtycke; dock undantagande then olyckeliga händelse, at Riket med Härsmagt angripit blefve: Tå äger Kongl. Maj:t rätt, at taga the mått och steg, som med Rikets säkerhet och undersåtarnes fromma öfverensstämmande äro; men så snart kriget uphör, böra Ständerne sammankomma och the nya gärder, som för kriget skull pålagde blifvit, genast uphöra.

§ 46.

Riksens Ständers sammankomster vara ej längre, än högst tre månader: och på thet ej Landet med långa Riksdagar må besvärade varda, som hittils skedt, så kan Kongl. Majt vid then tiden Riksdagen afkunna, och them hvar til sin ort hemsicka: Och skulle i sådan händelse ingen ny bevillning vara faststæld, tå förblifve thet vid then gamla.

§ 47.

Riksens Ständer äga magt, at utnämna them, som skola sitta i the Utskott, med hvilka Kongl. Maj:t vill överlägga om the ärender, som Honom synas hemliga hållas böra: Och äro the personer aldeles updragne alla the rättigheter, som Riksens Ständer sielfve innehafva; men i alla mål, som uppenbara kunna vara, blifva the Riksens Ständers Plena meddelte, och under thes rådplägingar hänskutna.

§ 48.

Ej må Konunger Krig och Örlog göra utan Riksens Ständers Ja och samtycke.

§ 49.

Inga andre Protocoll, än the som angå the ärender, hvilka Kongl. Maj:t med Riksens Ständer öfvervägat, måga them öfverlämnas eller af them äskas.

§ 50.

Stats-Verkets tilstånd upvises åt Riksens Ständers Utskott, på thet at the måge inhemta, at penningarne blifvit brukade til Rikets gagn och bästa.

§ 51.

Blifver någon Herredagsman oförskyldt under påstående Riksdagar, eller i fram- och återresan, med ord och gärningar antastad eller illa handterad, tåhan tilkänna gifvit, at han i sådant ärende vore, så skal sådant med edsöres plikt at straffas.

§ 52.

Kongl. Maj:t låter bibehålla samtelige Riksens Ständer vid thes välfångne gamle Privilegier, förmåner, rätt- och friheter: Skolandes inga nya Privilegier et Stånd angående, utan alla fyra Riksens Ständers vetenskap, gjorde påminnelse och samtycke, utgifvas och meddelas.

§ 53.

Kongl. Maj:t allena drager Nådig försorg om the Tyska Provincier, at the måge styras enligt Tyska Rikets Lagar, thes välfångna Privilegier och Vestphaliske Fredens innehåll.

§ 54.

Städerna i Riket förblifva vid thes välfångna Privilegier och rättigheter, som them af fordna Konungar gifne och förlänte blifvit; dock så, at the, efter tidernas omständigheter och thet allmännas nytta och gagn, lämpas.

§ 55.

Riksens Ständers Banque förblifver hädanefter, som then hitintils varit, under thes egen garantie och vård; skolandes förvaltas efter the Reglementer och Stadgar, som redan gjorde äro, eller ännu af Riksens Ständer göras kunna.

§ 56.

Med Arméens Pensions-Cassa förblifver efter the Reglementer, som redan stadfästade blifvit, eller the, som Kongl. Maj:t med Thess trogna Krigs-Befäl och then värfvade Arméens Fullmäktige öfverenskommande varder.

§ 57.

Tå något otydligt skulle finnas i thenna Lag, så må man tå sig rätta efter thess bokstafveliga innehåll, til thess Kongl. Maj:t och Riksens Ständer, på sätt som uti 39. och 42. §.§. föreskrives, kunna förenas.

Thetta alt hafve Vi här nu församlade Riksens Ständer funnit vara nödigt til Riksens ordentliga styrsel, Vår frihet och säkerhet för Oss, våra hemmavanande Med-Bröder och efterkommande, så födde som ofödde, at stadfästa. Vi förklare härmed å nyo Oss hafva then största afsky för thet Konungsliga Enväldet eller then så kallade Souverainiteten: anseendes för Vår största lycka, heder och förmån, at vara och lefva frie och sielfständige, Lagstiftande, men Laglydige Ständer, under en magtägande, men Lagbunden Konungs styrsel: Bägge sammanfogade och beskyddade under Lagen, hvilken friar oss och vårt kära Fädernesland ifrån the faror, som oordning, sielfsvåld, envælde, Aristocratie och mångvälde efter sig drager, til hela samhällets olycka och hvar och en Medborgares tunga och bedrövelse. Vi göre Oss så mycket mera försäkrade om et ordentligt, lagbudit och lyckligt Regemente, som Hans Maj:t redan Sig förklarar, at anse för Sin största heder at vara then första Medborgaren ibland et fritt Folk, och Vi hoppas, at en sådan föresats blifver i thet Kgl. Huset fortplantad, Ättlinge efter Ättlinge, til verldenes senare tider. Therföre förklare ock Vi härmed för Vår och Rikets fiende then eller the oförständige och illa sinnade medborgare, som hemligen eller uppenbarligen, genom list, stämplingar eller uppenbart våld, ville Oss ifrån thenna Lag föra, thet Konungsliga Enväldet eller then så kallade Souverainiteten påtruga, eller ock under sken af frihet ikull kasta thessa Lagar, hvilka, tå the befästa en rättskaffens och nyttig frihet, utestänga sielfsvåld och oreda, thess brott utan skonsmål ransaka och efter Sveriges beskrefne Lag afdöma och straffa. Vi skole ock efter Vår trohetseds plikt och thenna Regerings-Form Hans Kongl. Maj:t rätta lydno hålla, bud Thess fullkomna, i allo thy försvarligt är för Gudi och Mannom, Honom at biuda och Oss at göra, allan rätt hållnan, Hans och Vårom, som trogne Män och undersåtar ägnar och bör.

Til yttermera visso hafve Vi thetta med Våre namns underskrifvande och Våre Insegels undertryckande velat bestyrka, stadfästa och bekräfta, som skedde i Stockholm then Tjuguförsta dagen af Augusti månad år efter Christi Börd Ettusende Sjuhundrade och på thet Sjuttionde Andra.

På Ridderskapets och Adelens
vägnar.

A. G. Leyonhufvud.
H. T. Landtmarskalk.
(L. S.)

På Borgare-Stånd. vägnar.

Joh. Henr. Hochschild.
i Talemans ställe.
(L. S.)

På Präste-Stånd.
vägnar.

And. R. Forssenius.
Taleman.
(L. S.)

På Bonde-Stånd.
vägnar.

Joseph Hansson.
Taleman.
(L. S.)

Thetta alt, som föreskrifvit står, vele Vi ej allenast Sielfve för oryggelig Fundamental-Lag antaga; utan biude och befalle jemväl i Nåder, at alle the, som Oss och Våre Efterträdare samt Riket med huldhet, lydno och hörsamhet förbundne äro, böra thenna Regerings-Form erkänna, i akt taga, efterlefva och hörsamma. Til yttermera visso hafve Vi thetta imed Egen Hand underskrifvit och bekräftat, samt Vårt Kongl. Insegel låtit vetterligen hängia här nedanföre, som skedde i Stockholm then Tiuguförsta Dagen af Augusti månad År efter Christi Börd Ettusende Sjuhundrade och på thet Sjuttionde Andra.

Gustaf.

Enligt boken "Storfurstendömet Finlands Grundlagar", Helsingfors 1877. Red. L. Mechelin

---

Kuninkaallisen Maj:tin ja Valtakunnan Säätöjen vahvistama

Hallitusmuoto,

Annettu Tukholmassa 21 p:nä Elokuuta 1772.

Me Gustaf, Jumalan armosta, Ruotsin, Göötan ja Venden Kuningas y.m. y.m. y.m. Norjan Perillinen, Schlesvig-Holsteinin Herttua y.m. Teemme tiettäväksi, että koska Me, hallituksemme alusta, lakkaamatta olemme tahtoneet käyttää kuninkaallista valtaamme ja voimaamme Valtakunnan parannukseksi, vahvistukseksi ja menestykseksi, sekä uskollisten alamaistemme hyödyksi, vakuudeksi ja onneksi; ja Me, sitä aikaansaadaksemme, armosta olemme havainneet isänmaan nykyisen tilan vaativan ennenmainittuun aivan hyödylliseen tarkoitukseen sovitettua perustuslakien välttämätöntä parantamista sekä sentähden, tarkimmasti mietittyämme ja tutkittuamme, toimittaneet Valtakunnan johdon ja hallituksen muodon, jonka Valtakunnan nyt kokountuneet Säädöt yksimielisesti ovat hyväksi nähneet ja valallansa vahvistaneet; niin tahdomme me armosta tämän hallitusmuodon, johon Valtakunnan Säädöt siten ovat suostuneet, tämän kautta hyväksyä, vahvistaa ja vakuuttaa sillä tavalla ja lajilla, kuin se kirjoitettuna sanasta sanaan tämän jälkeen seuraa:

Me allekirjoitetut Ruotsin Valtakunnan Neuvoskunta ja Säädöt, Kreivit, Vapaaherrat, Piispat, Ritaristo ja Aateli, Papisto, Sotapäällyskunta, Porvaristo ja Talonpoikainen Kansa, jotka nyt tänne olemme kokountuneet, omasta ja kotona olevien veljiemme puolesta, teemme tiettäväksi, että koska Me onnettomasta kokemuksesta olemme havainneet, että useat meidän kansalaisiamme, jalon vapauden nimessä, ovat koko yhteiskunnan onnettomuudeksi nousseet herruuteen, joka on tullut sitä kärsimättömämmäksi, kuin se on syntynyt vallattomuudesta, vahvistunut oman voiton pyynnöllä ja kovuuksilla, vihdoin saanut apua vieraalta väeltä ja vallalta, joka lain vääristelemisellä olisi syössyt meidät suurimpaan turvattomuuteen ja vielä viimein voinut tuottaa Valtakunnalle (meidän kaikkein rakkaalle isänmaallemme) niitä ankaria kohtaloita, joita entisten aikojen tarinat ja naapuriemme esimerkit meille näyttävät, jollei innokkaiden kansalaisten miehuus ja isänmaanrakkaus, suurivaltaisimman Ruhtinaan ja Herran GUSTAV Kolmannen, Ruotsin, Göötan ja Venden Kuninkaan, kaikkein meidän armollisimman Kuninkaamme ja Herramme innon ja harrastuksen avulla, olisi meitä siitä temmannut ja pelastanut; niin olemme Me aikoneet niin vahvistaa vapautemme, ettei uskalias ja Valtakunnalle nurjamielinen hallitsija, eivätkä myöskään kunnianhimoiset, voitonhaluiset ja kavalat kansalaiset sekä kiukkuiset ja ylpeät viholliset voisi sitä loukata, vaan että ikivanha Ruotsin ja Göötan Valtakunta yhä pysyisi vapaana, itsenäisenä kansakuntana. Sentähden olemme Me myöntäneet ja vahvistaneet tämän Hallitusmuodon olemaan peruuttamattomana ja pyhänä perustuslakina, jota omasta ja jälkeistemme, niin syntyneiden kuin syntyvien, puolesta lupaamme noudattaa, sen sisällystä sanasta sanaan seurata, sekä omana ja valtakunnan vihollisena pitää sitä tai niitä, jotka meitä tahtovat saattaa siitä poikkeamaan; juuri niinkuin se sanasta sanaan tästä alkaen kuuluu:

§ 1.

Yksimielisyys uskonnossa ja oikeassa jumalanpalveluksessa on arvollisen, sopuisan ja pysyväisen hallituksen vahvin perustus; siis pitää tästälähin, niinkuin tätä ennenkin, sekä Kuningasten että kaikkein virkamiesten ja alamaisten tässä Valtakunnassa ensiksikin pysyä Jumalan puhtaassa ja selvässä sanassa, niinkuin se Profeettain ja Apostolien kirjoissa kirjoitettu, kristillisissä uskonkappaleissa, Lutheruksen katekismuksessa, muuttamattomassa Augsburgin tunnustuksessa selitetty ja Upsalan kokouksessa sekä entisissä Valtakunnan päätöksissä ja niiden selityksissä sääty on, niin että kirkon oikeus on vahvistettava, mitäkään Kuninkaan, Kruunun ja koko Ruotsin kansan oikeutta loukkaamatta.

§ 2.

Kuninkaan tulee hallita Valtakuntaansa, niinkuin Ruotsin laki sanoo, hänen eikä kenekään muun, oikeutta ja totuutta vahvistaa, rakastaa ja varjella; mutta nurjuutta ja vääryyttä kieltää, hävittää ja polkea; kenenkään henkeä ja kunniaa, ruumista ja onnea turmelematta, jollei hän laillisesti ole syyn-alaiseksi todistettu ja tuomittu, ja keneltäkään mitään irtainta tahi kiinteätä omaisuutta ottamatta tahi otattamatta ilman laillista tuomiota ja tutkintoa, sekä hallita valtakuntaa Maanlain Kuninkaankaaren ja tämän Hallitusmuodon mukaan.

§ 3.

Valtakunnan perimysjärjestys jääpi kokonaan Perintösuostumuksen mukaiseksi, niinkuin se vuonna 1743 Tukholmassa on tehty ja toimitettu, sekä semmoiseksi, kuin Vesteroosin perintösuostumus vuodelta 1544 ja Norrköpingin Päätös vuodelta 1604 säätävät ja määräävät.

§ 4.

Lähinnä Kuninkaan korkeutta on vanhuudesta suurinta kunnioitusta osoitettu ja on tästä lähin osoitettava Valtakunnan Neuvoksille, jotka Kuningas yksinään itsellensä ottaa ja valitsee oman maan ritareista ja vapaasukuisista, jotka rakkaudella, uskollisuudella ja miehuudella ovat liittyneet Kunink. Maj:tiin ja Valtakuntaan. Ja kun heitä ei voi nimittää tiettyä lukua, koska heitä määrätään mieluisimmin niin monta, kuin Valtakunnan tarve ja kunnia vaatii; pitää vakinaisia kuitenkin olla seitsemäntoista, joihin Valtakunnan Korkea Virat ja Pommerin Kenraalikuvernööri luetaan. Näiden harrastuksena pitää etenkin oleman neuvoa Kunink. Maj:tia Valtakunnan tärkeissä toimissa ja asioissa, milloinka Kunink. Maj:ti heiltä neuvoa pyytää; puolustaa kaikkea Valtakunnan oikeutta; neuvoa Hänelle sitä, mikä Hänelle ja Valtakunnalle on hyödyllisintä, parhaan ymmärryksensä mukaan; kehoittaa Säätjä ja talonpoikaista kansaa uskollisuuteen ja nöyryyteen; aina pitää huolta Kuninkaan ja Valtakunnan oikeudesta, korkeudesta, itsenäisyydestä, hyödystä ja hyvästä tilasta; ja siis, niinkuin 1602 vuoden valtiopäiväpäätös lausuu, neuvoa, niinkuin heidän virkansa vaatii, vaan ei hallita. Muutoin ovat Valtakunnan Neuvokset velvolliset Kuningasta yksinänsä kuulemaan ja vastaavat neuvoistansa ainoastaan Hänelle; kuitenkin ei Kuninkaalla ole valtaa heitä nuhdella tai syyttää mistäkään onnettomasta päätöksestä, joka heidän äänestystänsä, luuloansa, ajatustansa ja syihin nojautuvaa arveluansa vastaan saattaa tapahtua, erittäin jos hyvien neuvojen toimeenpano ei saavuta aiottua tarkoitustansa sen syyllisyydestä, jonka velvollisuutena asian tekeminen ja toimittaminen oli ja joka siihen oli käsketty.

§ 5.

Kuninkaan tulee hallita ja vallita, vapauttaa ja varjella linnoituksia ja maata ja kaikkea omaa ja Kruunun oikeutta, niinkuin laki ja tämä Hallitusmuoto sanoo.

§ 6.

Koska välipuheet rauhanpäätöksistä, välirauhoista tahi liitoista, olkootpa ryntäystä tahi puolustusta varten, harvoin sallivat vähintäkään viivytystä sekä välttämättömästi vaativat tarkinta vaitioloa; niin keskustelee Kunink. Maj:ti Valtakunnan Neuvosten kanssa semmoisista tärkeistä asioista ja, heidän ajatustansa tutkittuansa ja kuultuansa, ryhtyy niihin toimiin ja keinoihin, jotka hän itse näkee Valtakunnalle parhaimmiksi ja hyödyllisimmiksi; jos kuitenkin semmoisissa tärkeissä asioissa Valtakunnan Neuvokset yksimielisesti suostuvat tuumaan, joka on Kunink. Maj:tin mielipidettä vastaan, niin antaa Kunink. Maj:ti Valtakunnan Neuvosten ajatuksen olla voimassansa; mutta jos milipiteet eriyvät toisistansa, niin tutkii Kunink. Maj:ti ja ottaa omaksensa sen mielipiteen, jonka hän itse katsoo parhaimmaksi ja hyödyllisimmäksi.

§ 7.

Jos Kuningas on muukalainen, älköön matkustako Valtakunnan Säätyjen tietämättä ja suostumatta; mutta jos hän on Ruotsalainen ja omasta maasta syntyisin, antakoon Valtakunnan Neuvoksille ainoastaan tiedon aikomuksestansa ja kuulkoon heidän neuvojansa ja ajatukseensa sillä tavalla, kuin sääty on ja 6 § määrää.

§ 8.

Ja että kaikki Kunink. Maj:tin tykönä ilmaantuvat monellaiset Valtakunnan asiat ja toimitukset sitä suuremmalla vireydellä ja järjestyksellä päätettäisiin; niin tulevat työt jaettaviksi Valtakunnan Neuvosten kesken sillä tavalla, kuin Kunink. Maj:tista hyödyllisimmältä ja soveliammalta näyttää; koska Kunink. Maj:ti yksinensä, koko Valtakunnan päänä, on Jumalalle ja isänmaalle vastaava hallituksestansa; ja kaikista näistä asioista, sittenkuin Kunink. Maj:ti on kuullut niiden Herrain Valtakunnan Neuvosten ajatukset, jotka semmoisia asioita ymmärtävät ja joita Kunink. Maj:ti sitä varten kutsuu, on Kunink. Maj:tilla ratkaiseva ääni; kuitenkin ovat tästä erotettavat kaikki oikeudenasiat, joita Hovioikeudet, Sotaoikeudet ja kaikki tuomio-istuimet Valtakunnassa päättävät ja jotka sitten ovat Tarkastus-oikeuden lopullisesti ratkaistavat, jossa aina istuukoon seitsemän Valtakunnan Neuvosta, jotka ovat toimittaneet tuomarinvirkoja ja tunnetut vilpittömiksi ja lainoppineiksi miehiksi, sekä jossa Kunink. Maj:ti itse, nyt niinkuin ennenkin, on läsnä: ja hänellä on siinä ainoastaan kaksi ääntä sekä, jos mielipiteet ovat tasan, ratkaiseva ääni.

§ 9.

Kunink. Maj:tilla yksinensä on oikeus armahtaa, antaa takaisin kunnia, henki ja omaisuus kaikissa rikoksissa, jotka eivät ilmeisesti ole Jumalan selvää sanaa vastaan.

§ 10.

Kaikki korkeammat virat, överstilutnantista Sotamarsalkkiin asti, kumpikin niihin luettuna, ja kaikki näiden vertaiset, sekä hengellisessä että maallisessa säädysssä, jakaa Kunink. Maj:ti Neuvoskunnan istuessa seuraavalla tavalla: koska joku virka joutuu avonaiseksi, niin tulee Valtakunnan Neuvosten tiedustella kaikkien niiden taitoa ja ansioita, jotka hakevat tämmöisiä tärkeitä virkoja ja voivat tulla kysymykseen, ja asia Kunink. Maj:tille esitellä, sekä sittenkuin Hänen Maj:tinsa Neuvoskunnassa on armosta nimittänyt sen, jota Hänen Kunink. Maj:tinsa armosta on muistanut, samaan virkaan ylennettäväksi, niin tekevät Valtakunnan Neuvokset siinä tarpeelliset muistutuksensa pöytäkirjaan pantaviksi, muuhun äänestykseen käymättä. Kaikkiin muihin virkoihin ehdottavat Kunink. Maj:tille Kollegiumit ja muut asianomaiset kolme ymmärtäväisintä, arvollisinta ja avonaiseen virkaan sopivinta henkeä, jotka ovat saatavana; jossa tapauksessa jotakuta ansiollista miestä Kollegiumin ulkopuolella voipi muistaa sekä yht'aikaa ilmoittaa kaikki tähän virkaan pyrkivät hakuvaltaiset henkilöt. Rykmenteissä tapahtuu ehdottaminen avonaisiin virkoihin Kuningas KAARLE XII:nen 6 p:nä Marraskuuta 1716 antaman asetuksen mukaan. Jos ehdolle pantaessa jollekulle havaittaisiin vääryyttä tapahtuneen tahi syyttä hänen sivuitsensa mennyn, niin vaaditaan asianomaiset siitä vastaamaan. Hakijoista valitsee Kunink. Maj:ti sen, jonka siihen taitavimmaksi katsoo. Mutta kaikki alhaisemmat virat, joita Kollegiumit, Konsistoriumit, rykmenttien överstit sekä muut virkakunnat ennen v. 1680 ovat tottuneet antamaan pois, jäävät nyt ja tästälähin heidän yksinään jaettaviksensa. Vieraita ulkomaan miehiä, olkootpa ruhtinaita, prinssejä tahi muita henkilöitä, älköön tästälähin käytettäkä tahi asetettako Valtakunnan virkoihin siviili- tai sotilassäädysssä, Kunink. Maj:tin hovi erotettuna, jolleivät loistavilla ja suurilla ominaisuuksilla voi tehdä Valtakunnalle suurta kunniaa ja merkillistä hyötyä. Kaikkiin näihin virkoihin on ainoastaan taito ja kokemus saattava, suosiosta ja syntymästä huolimatta, elleivät taitavuuteen ole yhdistetyt. Arkkipiispan, Piispain ja Superintendenttien vaalit ovat toimitettavat entisen tavallisuuden mukaan, joten Kunink. Maj:ti yksinensä nimittää yhden niistä kolmesta, joita asianomaiset hänelle ovat ehdottaneet. Kirkkoherrain asettaminen on tapahtuva aivan

sillä tavalla, kun 1720 vuoden Hallitusmuoto säättää ja määrää sekä ne asetukset, jotka siitä sittemmin ovat vahvistetut.

§ 11.

Kunink. Maj:tilla yksinänsä on oikeus korottaa aateliseen säätyyn ja arvoon niitä, jotka uskollisuudella, avuilla, urhoollisuudella, tiedoilla ja kokemuksella ovat olleet Kunink. Maj:tille ja Valtakunnalle hyödyksi; mutta koska Ruotsissa on suuri paljous aatelisia, niin tahtonee Kunink. Maj:ti armosta rajoittaa tämän luvun sataan viiteenkymmeneen, joiden 150 uuden suvun vastaanottoa Ritaristo ja Aateli ei saa kieltää. Ritaristo ja Aateli ei myöskään saa kieltää niiden ritarismiesten vastaanottoa, joille Kunink. Maj:ti tahtoo armosta antaa kreivin tahi vapaaherran säädyn ja jotka suurilla ja erinomaisilla ansiotöillä sen ovat hyvin ansainneet.

§ 12.

Kaikki asiat, jotka eivät tässä edellä ole erotetut, esityttää Kunink. Maj:ti itsellensä virkakamarissansa tahi myös jossakussa Neuvoskunnan osastossa, jos se Kunink. Maj:tista soveliaammalta näyttää tahi Kunink. Maj:ti tahtoo siitä kuulla useampain Valtakunnan Neuvosten ajatuksia; mutta sitten on se kuitenkin pidettävä, ikäänkuin se olisi Kuninkaan virkakamarissa ollut esitetty.

§ 13.

Koska Valtakunta on avara, asiat monet ja tärkeämmät, kuin että Kuningas yksinään voi ne selvittää; niin tarvitsee hän virka- ja valtamiehiä, jotka hänelle ovat apuna.

§ 14.

Töiden ahkeraa hoitamista, toimittamista ja jouduttamista varten on eri Kollegiumeja asetettu, jotka, niinkuin käsivarret ruumiissa, ulottuvat kaikkeen siihen, mitä Valtakunnassa on tehtävä ja toimitettava. Niillä on oikeus ja valta, jokaisella tilassansa, Kuninkaan ja oman vaikuttavan toimensa ja virkansa puolesta, hallita ja käskeä vallan-alaisiansa, muistuttaa niitä, jotka heidän huolenpitonsa ja käskynsä alaisia ovat, velvollisuuksiensa täyttämisestä, vaatia heiltä tili toimituksistansa ja antaa Kunink. Maj:tille niin siitä kuin omistakin töistänsä kaikki tarpeellinen ja haluttu tieto.

§ 15.

Hovioikeudessa, joka on Kuninkaan Korkein Lautakunta, on Presidentti, joka opin ja laintuntemisen kautta on käynyt kelpolliseksi tuomarinvirkaan ja jolla on jäsenyksinä yksi Varapresidentti ja tavalliset Hovioikeuden Neuvokset ja Asesorit. Näiden korkeiden tuomioistuinten tulee, kunkin paikkakunnallansa, pitää huolta ja vaaria, että lakia ja oikeutta nuhteettomasti ja kelpollisesti käytetään Ruotsin kirjoitetun lain, sääntöjen ja asetusten mukaan, jotka, vääntelemättä, sanain oikean sisällyksen jälkeen, ovat noudatettavat sekä tuomitessa seurattavat; että siis Hovioikeudet, katsomatta etuansa, omaa voittoansa ja muita tarkoituksiansa, tekevät jokaiselle oikeutta sillä tavalla, että siitä Jumalalle ja Kunink. Maj:tille voivat vastata, niin ettei väärä turmelisi maata ja Valtakuntaa. Älköön ketään ritaris- ja aatelismiestä semmoisissa syytöksissä, jotka koskevat hänen henkeänsä ja kunniantansa, tuomittako muussa oikeudessa kuin Hovioikeuksissa, juuri niinkuin erioikeudet ja 1615 v. oikeudenkäymis-järjestys siitä määräävät, säättävät ja käskevät; kuitenkin niin että tutkimus tapahtuu tekopaikalla ja ettei muita rikos-asioita, kuin henkeä ja kunniaa koskevia, niiden päätettäväksi vedetä. Hovioikeuksien tulee myös tarkasti valvoa alituomareita maalla ja kaupungeissa, niinkuin myös tuomiontäyttäjiä; ja koska nämä ymmärtämättömyydestä, huolimattomuudesta tahi rahan-ahneudesta tekevät jonkun pahan, kohta toimittaa se, kunkin asian eri luontoa myöden, syytöksen, tuomion ja rangaistuksen alaiseksi; mutta jos jonkun

havaitaan tahallaan vihasta, ilkeydestä tahi lahjojen pyynnöstä vääntäneen oikeutta ja siten raadelleen omaatuntoansa ja vahingoittaneen lähimmäisensä henkeä, kunniaa ja onnea, semmoinen ei saa sakolla tahi viralta panemisella sovittaa häijyyttänsä ja pahantapaisuuttansa, vaan hengen ja kunnian menettämällä, kuinka asia vaatii, aivan Ruotsin lain mukaan. Niin ei myöskään pidä semmoisia rikoksia sillensä jättää ja puolustuksella, velttoudella tahi ajattelemattomuudella sääliä, etteivät niin aroissa asioissa muut saisi yltyä oikeuden vallattomaan väärinkäyttämiseen, kun näkevät, ettei hairahduksia, rikoksia ja pahuutta seuraakaan kohtuullinen kuritus ja hyvinansaittu rangaistus. Sitä vastoin pitää niitä, jotka häijyydestä, ajattelemattomuudesta tai kostonpyynnöstä herjaavilla, kunniaa loukkaavilla tahi muuten solvaavilla sanoilla ja kirjoituksilla tarkoittavat tuomareita ja tuomiontäyttäjiä heidän virkansa toimituksessa, voimatta toteen näyttää mitä ovat kantaneet ja tuoneet ilmi, kohta, kunkin asian luonnon mukaan, kovasti rangaista, niin että juonikkaat, vihaiset ja pahanilkiset ihmiset sitä kavahtaisivat ja siitä varoituksen saisivat; älköön kuitenkaan ketään, olkoon kuka hyvänsä, kauan pidettäkö vankeudessa, tutkittavaksi ja tuomittavaksi lähettämättä. Ja ettei tuomarin puutteen-alaisuus ja ahdinko vaikuttaisi vahingollista seurausta ja tulisi viran väärinkäyttämisen varjoksi ja puolustukseksi; niin ovat ne Laamannin ja Kihlakunnan-tuomarin sekä kärjäkapparajat, jotka talonpoikainen kansa on myöntänyt tuomareinsa palkaksi ja elatukseksi, tarkoin korkean autuaan Kuninkaan GUSTAV AADOLFIN Vakuumuksen mukaan vuodelta 1611, liikuttamatta käytettävät oikeaan tarkoitukseensa ja asianosaisten tuomarein palkaksi kulunkiarvion mukaan. Kuninkaan asiamiehet ja viskaalit älkööt toimittako virkojansa tylysti ja omaa voittoa pyytäen: Ja koska se havaitaan, niin vastatkoon siitä lain mukaan; jota Oikeuskanslerin pitää tarkalla silmällä valvoa, ja tulee hänen myös katsoa, kuinka lakia ja asetuksia noudatetaan, ja siitä tehdä kertomus Kunink. Maj:tille. Näitä Hovioikeuksia olkoon tästälähin niinkuin tähänkin asti kolme: ensimmäinen Tukholmassa, jonka alle kuuluu koko Svean Valta, niinkuin se oikeastansa vanhassa laissa nimitetään; toinen on yhä Jönköpingissä, ja tämän alle kuuluu koko Göötan Valta, sekä kolmas, Turussa istuva, jonka alle Suomen Suuriruhtinaskunta kuuluu.

§ 16.

Kaikki toimituskunnant. tuomio-oikeudella varustetut valiokunnat tahi ylimääräiset tuomioistuimet, olkootpa Kuninkaan tahi Säätyjen asettamia, ovat, yksi- ja hirmuvallan edistyskeinoina, tästälähin hävitettävät; ja jokaisella Ruotsin miehellä olkoon oikeus tulla tuomituksi siinä tuomio-istuimessa, jonka piiriin hän Ruotsin lain mukaan kuuluu: Mutta jos niin tpahtuisi, että joku korkeasukuinen, tahi myös Valtakunnan Neuvos, tahi myös koko Kollegiumi hairahtuisi, että se koskisi Kuningasta, Valtakuntaa tai Kruunun Majesteettia, eikä Hovioikeus tahi Neuvoskunta voisi tuomita syyllisiä, niin on Valtakunnan Oikeus asetettava, jossa Kunink. Maj:ti itse, tahi hänen sijassansa Kruununprinssi, istuu esimiehenä, tahi ensimmäinen Perintöruhtinaita, tahi myös vanhin Valtakunnan Neuvoksista, ja olkoon siinä jäsenyksinä kaikki Valtakunnan Neuvokset, Sotamarsalkki, kaikki Valtakunnan ja Kuninkaan Kollegiumien Presidentit, neljä vanhinta Hovioikeudenneuvosta kaikista kolmesta Valtakunnan Hovioikeudesta, yksi kenraali, kaksi vanhinta Kenraaliluutnanttia, kaksi vanhinta Kenraalimajuria, vanhin Amiraali, kaksi vanhinta Vara-amiraalia sekä kaksi vanhinta Kontra-amiraalia, Hovikansleri ja kaikki kolme Valtakunnan sihteeriä; Oikeuskansleri on aina syyttäjänä ja Tutkinto-oikeuden vanhin Sihteeri kirjoittaa pöytäkirjan. Tämän tuomio-istuimen tulee, tutkimus tehtyänsä, kansan kuullen julistaa tuomionsa, eikä kenelläkään ole sitten valtaa sitä muuttaa ja vielä myöhemmin koventaa; Kunink. Maj:tilla on kuitenkin valta antaa armoa.

§ 17.

Hovioikeuksien jälkeen seuraa Sotakollegiumi, jossa edelleen, niinkuin tätä ennenkin, on Presidentti ja Kenraalitykistönpäämies, Kenraalimajoittaja ja tavalliset Sotaneuvokset, joiden täytyy olla luvunlaskuihin tottuneita ja jotka mieluisimmin otetaan niistä, jotka ovat sota-

asioissa taitavia. Tämä Kollegiumi pitää silmällä ja hoitaa Valtakunnan maa-sotavoimaa, tykistöä, jota käytetään sotakentällä ja linnoituksissa, sekä varustuslaitosta, tykkejä, asepajoja, aseita ja miekkoja, ampumavaroja ja mitä niihin kuuluu, linnojen tilaa, erittäinkin rajalla, vallituksia ja sotaa varten tehtyjä rakennuksia, sotamiesten-ottoja, pestauksia, ja katselmuksia ynnä muuta, niiden johdesääntöjen, asetusten ja Kunink. kirjeiden mukaan, jotka jo ovat tai vast'edes toimitetaan.

§ 18.

Koko Valtakunnan maa- ja meri-sotaväen korkeimpine ylä- ja ala-päällyskuntinensa pitää kirjoitetun kaavan mukaan vanna uskollisuuden ja kuuliaisuuden vala Kunink. Maj:tille, Valtakunnalle ja Säädylle. Hevos- ja jalkaväki, niinkuin myös meriväenpito, jäävät entiseen ruotujakoonsa sekä talonpoikaisen kansan ja kaupunkien kanssa tehtyjen välikirjojen nojalle, joita on tarkoin seurattava ja noudatettava, kunnes Kunink. Maj:ti ja Säädyt näkevät tarpeelliseksi siinä kohden yhteisesti tehdä jonkun muutoksen.

§ 19.

Översti tahi muu sotapäällikkö älköön, ilman Kunink. Maj:tin omaa armollista käskyä, kutsuko mitäkään kotiinlaskettua sotaväkeä lähtöön ja matkaan, paitse tavallisiin rykmentin ja muihin kokouksiin, jollei se tapahdu Valtakunnan vihollisten äkillisesti maahan karatessa, jossa tapauksessa se on Kunink. Maj:tille kohta ilmoitettava: ja on Kunink. Maj:tilla yksinään koko sekä maa- että meri-sotaväkensä ylipäällikkyyys, niinkuin aina on ollut tavallista entisinä ja Valtakunnan loistavimpina ja onnellisimpina aikoina.

§ 20.

Kolmas Valtakunnan Kollegiumi on Amiraalikunta, jossa on Presidentti ja hänellä jäsenyksinä kaikki läsnä olevat Amiraalit ja Lippupäälliköt; mutta, näiden asioiden parempaa hoitoa varten, on neuvotteluissa Kunink. Maj:tin tykönä vähintäkin yhden merellä palvelleen ja meritoimitukseen harjautuneen Valtakunnan Neuvoksen oleminen. Tämä Kollegiumi hoitaa, holhoo ja pitää huolta Valtakunnan merivoimasta sekä kaikesta, mikä siihen kuuluu, niin laivojen rakentamisesta, varustamisesta ja tykittämisestä, kuin ruokavarojen hankkimisesta, laivamiesten kutsunnoista, sukelluslaitoksista ja luotsaamisesta sekä kaikista muista siihen kuuluvista toimista ja asioista, niiden johdesääntöjen, Kunink. kirjeiden ja asetusten mukaan, jotka jo ovat toimitetut tahi tästälähin toimitetaan.

§ 21.

Neljäs Valtakunnan Kollegiumi on Valtakunnan Kanslia, jossa yksi Valtakunnan Neuvoksia aina on Presidenttinä ja hänellä jäsenyksinä yksi tahi useampi Valtakunnan Neuvos, Hovikansleri, Valtiosihteerit ja tavalliset Kanslianeuvokset. Tässä Kollegiumissa toimitetaan ja kirjoitetaan kaikki säännöt, asetukset ja suostumukset, jotka koskevat Valtakuntaa yleisesti tahi myös yksityisten kaupunkien ja henkilöiden erioikeuksia; etenkin valtakirjat, kirjoitukset, sanomat ja käskyt; tähän kuuluvat myöskin kaikki Valtiopäivien ja kokousten kirjoitukset, liitot vieraiden valtojen kanssa sekä rauhanpäätökset vihollisten kanssa, lähettiläiden oikea lähettäminen, kaikki neuvottelut, jotka Kuningas vakinaisesti pitää Valtakunnan Neuvosten kanssa tahi nämä muutamien kanssa heistä ja siitä kirjoitetut pöytäkirjat sekä se, mitä Kunink. Maj:tin kädestä ja nimessä ulosannetaan. Tämän kollegiumin tulee myös pitää kaikki tarpeellinen huoli ja vaari postilaitoksesta koko Valtakunnassa ja siinä olevissa maakunnissa, niin että se, sitä varten määrätyn Ylijohtajan ohjauksella, kunnollisesti hoidetaan. Valtiosihteerien on siinä tarkasti noudatettava ja valvottava, että toimituskirjat Kunink. Maj:tin päätöksen sekä pöytäkirjain mukaan joutuun, oikein ja hyvässä järjestyksessä valmistetaan ja ulosannetaan, vähintäkään laiminlyömättä, olkoonpa missä tarkoituksessa hyvänsä. Jos joku olisi niin

julkea, että antaisi ulos toimituskirjan, joka olisi Kunink. Maj:tin päätöstä vastaan, ja sillä tahtois hämmästyttää Kunink. Maj:tia (joka toimituskirjain paljouden tähden helposti voipi tapahtua), hän on, tutkimuksen ja laillisen tuomion jälkeen, viraltansa pantava ja rikoksien mukaan laillisesti rangaistava. Älköön senvuoksi tästälähin, enemmän kuin tähänkään asti, toteltako ja seurattako mitään käskyä, jota ei oikealla vahvistusnimellä ole varustettu: sota-asiat tästä erotettuina. Tämän Kollegiumin tulee muuten noudattaa kansliajärjestystä ja niitä johdesääntöjä, kirjeitä ja Kunink. asetuksia, joita jo ovat saaneet tahi vast'edes saattavat saada.

§ 22.

Kunink. Maj:ti nimittää Neuvoskunnan istuessa, kuitenkin ilman äänestyksettä, Kanslian Presidentin, Kanslianeuvokset, jotka ovat Valtakunnan Neuvoksia, Hovikanslerin, Oikeuskanslerin, Valtiosihteerit, Kanslianeuvokset sekä Toimitussuhteerit, ja ottaa ne, joihin hän luottaa. Samaten tehdään Kunink. Maj:tin Ministerien vieraisin hoveihin.

§ 23.

Viides Valtakunnan Kollegiumi on Kamarikollegiumi, jolla on Presidentti ja tavalliset Kamarineuvokset. Siellä on kaikkien niiden, joiden toimenä Kuninkaan ja Kruunun ylöskannot ja maksut ovat, käskyjä vastaanottaminen ja tilin tekeminen, niiden johdesääntöjen, Kunink. kirjeiden ja käskyjen mukaan, jotka jo ovat annetut tai tästälähin annetaan. Tämän Kollegiumin tulee pitää hoito, huoli ja vaari, että verot oikein ja ajoissa velotaan ja kartutetaan, maata hyvin viljellään, hoidetaan ja hyödytetään oikealla taloudenpidolla ja parannuksella, ettei myöskään valtion rahaston tuloja kavalleta, hulimattomasti hoideta ja hävitetä, vaan Valtakunnan varat kaikin tavoin parannetaan, sovitetaan menoihin, pidetään varalla, hankitaan ajoissa, eikä luottamusta kadoteta, että Kunink. Maj:tilla hädän tullen voipi Valtakunnan sisä- ja ulkopuolella olla tukea, puolustusta ja apua odotettavana. Suuri meritulli ylöskantoinensa ja luvunlaskuinensa ynnä pienet tullit ja sisätulli ovat asianomaisen Ylijohtajan hoidettavina ja hallittavina, ja kuuluvat myöskin Kamarikollegiumin huolen- ja vaarinpitoon, jossa asianomaisille tullimiehille ja ylöskantajille valtakirjat toimitetaan ja kaikki Kunink. Maj:tille tuleva tarpeellinen vakuus haetaan.

§ 24.

Valtiokonttorissa on oleva Presidentti ja tavalliset Valtiokomisariukset. Tähän kuuluu varojen käyttäminen ja jakaminen, jonne myös kaikkien, joilla Kruunun varoja on käsissä, pitää oikeaan aikaan tulla ehdotuksinensa, niinkuin heidän johdesääntönsä sen selvästi määräävät ja käskevät. Kulunkiarvio on myös vuosittain ja ajoissa tehtävä, ja 1696 vuoden arvio siinä ojennukseksi ja perustukseksi pantava, sekä niin toimitettava, että virkamiehet Kruunun saaliista ja tuloista saavat palkkansa. Mutta mainitusta kulunkiarviosta ei poiketa, eikä sitä enennetä, ellei Kunink. Maj:tin ja Valtakunnan etu ja hyöty sitä välttämättömästi vaadi. Kulunkiarviossa on oleva sekä se tietty summa käsirahoja, joka jo on jätetty Kunink. Maj:tin oman mielen mukaan käytettäväksi, että vuosittain satunnaisiin menoihin määrätty summa, joka päätetään maksettavaksi Kunink. Maj:tin allekirjoitetun ja asianomaisella vahvistusnimellä varustetun käskyn mukaan, niitä johdesääntöjä, Kunink. kirjeitä ja asetuksia myöden, jotka jo ovat annetut tahi tästälähin annetaan.

§ 25.

Kunink. Maj:ti nimittää Neuvoskunnan istuessa, kuitenkin ilman äänestyksettä, Presidentin ja Valtiokomisariukset niistä miehistä, jotka uskollisuudella ja taidolla tässä tärkeässä virkakunnassa ovat ansainneet Kunink. Maj:tin luottamuksen.

§ 26.

Vuorikollegiumilla on myös Presidentti ynnä tavalliset Vuorineuvokset ja Aessorit, kaikki semmoisia, jotka opilla ja kokemuksella sekä ovat käyneet taitaviksi tuomarinvirkaan että hankkineet itsellensä kaiken tarpeellisen ja perinpohjaisen tiedon kaikista vuoritoimitukseen kuuluvista aineista. Tämä Kollegiumi pitää vaaria ja huolta vuorikaivantojen voimassapidosta sekä muusta, mitä niiden hoitoon, korjaamiseen ja parantamiseen kuuluu.

§ 27.

Kauppakollegiumilla on samaten Presidentti ja tavalliset Kauppaneuvokset, Aessorit ja Komisariukset, joilla on perinpohjainen tieto kaupasta ja liikenteestä. Tämän Kollegiumin tulee pitää huolta, kuinka kauppaa vahvistettaisiin, vaurastutettaisiin ja parannettaisiin, teollisuutta kohotettaisiin, ja käsityölaitoksia kelvollisesti asetettaisiin, hoidettaisiin ja voimassa pidettäisiin sekä tullimaksuja, satamaoikeuksia, tullijärjestystä ja taksoja käytettäisiin, ynnä muuta mitä johdesäännöt, Kunink. kirjeet ja asetukset niille jo määräävät tahi vast'edes säädetään.

§ 28.

Kamari-tutkintokunta tarvitsee niinikään Presidentin, joka tavallisten jäsenyksien kanssa pitää huolta siitä, että niinhyvin siellä vireessä olevat oikeudenasiat laillisen tuomion ja päätöksen alaisiksi saatetaan sekä viskaalien kautta täytäntöön pannaan, kuin myös Kruunun vuotuiset tilikirjat viipymättä siitä ajasta, kuin ne Kunink. Kamarikollegiumiin tulevat ja Kamari-Tutkintokunnalle siitä annetaan tieto, tarkastetaan, selitetään, valmistetaan ja lopullisesti päätetään: niiden johdesääntöjen, Kunink. kirjeiden ja asetuksien mukaan, jotka jo ovat annetut tahi tästälähin annetaan.

§ 29.

Valta- eli Överstimarsalkki on yksi Valtakunnan Neuvoksia, joka pitää hoitoa Kuninkaan hovista, linnasta ja huoneista, johdattaa, järjestää ja säälii hänen ruokapöytänsä ja hovi-väkeänsä ynnä sitä, mikä siihen kuuluu.

§ 30.

Kunink. Maj:ti on yksinään hovinsa isäntä, ja ainoastaan Kunink. Maj:ti voipi muuttaa, oikaista ja parantaa, minkä hän siinä tarpeelliseksi katsoo.

§ 31.

Tukholman Ylihaltija, Henkivartijain Kapteeniluutnantti, Luutnantit ja Majoittaja, Henkivarjeluksen Översti ja Överstiluutnantti, Henkiryhmentin Översti, Henkirakuunain Översti, Tykistön Översti ja Överstiluutnantti, Kenraaliadjutantit sekä rajalinnoitusten Käskynhaltijat ovat luottamusvirkoja, joihin Kunink. Maj:ti Neuvoskunnan istuessa, kuitenkin ilman äänestyksettä, nimittää ja niistä erottaa.

§ 32.

Kaikkien Kollegiumien pitää keskenänsä auttaa toisiansa kaikessa, joka on Kuninkaan ja Valtakunnan hyödyksi ja hyväksi, milloin niin on tarpeellista ja pyydetään, tekemättä toisillensa vahinkoa, vastusta ja haittaa, sekä kunkin toimittaa tehtävänsä tarpeellisella ahkeruudella, velvollisella huolenpidolla, uutteruudella, uskollisuudella ja varovaisuudella. Niin kauan kuin Presidentit ovat Kollegiumeissaan läsnä, nauttivat he säännöllistä voimaansa ja valtaansa; mutta jos he Kuninkaan tahi omissa asioissaan tulevat poissa olemaan, niin he kyllä pitävät kunnianimensä siitä seuraavine arvoineen ja etuineen; mutta eivät suinkaan saa mitään määrätä, säätää ja käskeä, joka presidentinvirkaa koskee, kunnes taas tulevat saapuville ja todella käyvät virkansa toimitukseen. Sillä aikaa täyttää vanhin jäsenys, samalla

oikeudella, voimalla ja vaikutuksella, virkaan kuuluvat toimet. Nämä Kollegiumit ovat velvolliset tekemään Kuninkaalle tilin töistensä, milloin hän sitä heiltä vaatii, ja hänelle yksin vastaamaan virkojensa oikeasta hoidosta.

§ 33.

Maahallituksena ovat tavalliset maaherranläänit, aivan niinkuin ne nyt ovat; koska tästä lähin mitään Kenraalikuvernööriä ei voi kotimaassa olla, paitse erinomaisissa tapauksissa ja määrättyinä aikana, eikä myöskään mitään elatusveroa, maata tai lääniä käy antaminen, ja tulevat ne siis jaettaviksi siinä järjestyksessä, kuin niillä nyt ja 1720 vuoden Hallitusmuodon mukaan on.

§ 34.

Ruotsin Valtakunnan Perintöruhtinaalla ja Ruotsin sukuisilla Prinsseillä älköön myöskään olko elatusveroa tahi kenraalikuvernöörikuttaa; vaan tyytykööt siihen rahaeläkkeeseen, mikä heille kulunkiarviosta annetaan ja joka Perintöruhtinailla ei saa olla sataatuhatta hopeataaleria vähempi, siitä päivästä kuin ovat täysi-ikäisiksi julistetut, joka on 21 vuoden iällä. Ruotsin sukuiset Prinssit, jotka ovat kauvempana kruunusta, nauttikoot vuosittain elatukseksensa sopivan ja sukunsa mukaisen rahasumman. Kuitenkin voipi heitä, niinkuin ikivanha tapa on ollut, kunnioittaa herttuakuntain ja ruhtinaskuntain arvonimillä kumminkin ilman mitään oikeutta niihin maakuntiin, joiden nimeä he kantavat ja joiden aina pitää pysyä saman pään ja hallitsijan haltuun vähentämättä ja lohkomatta yhdistettyinä.

§ 35.

Elatus Kruununprinssille, joka aina on hallitsevan Kuninkaan vanhin poika tahi pojanpoika, suoraan etenevässä polvessa, annetaan aivan sillä lajilla ja tavalla, kuin korkea-autuaan Kuninkaan AADOLF FREEDRIKIN pojan, nyt hallitsevan armollisimman Kuninkaamme, Kuningas GUSTAV Kolmannen elatuksesta oli säädetty ja tapana pidetty. Ja saakoon hän sijan Kunink. Maj:tin Neuvoskamarissa, täytettyänsä kahdeksantoista vuotta.

§ 36.

Ei kukaan Ruotsin sukuinen Prinssi, olkoonpa Kruununprinssi, Perintöruhtinas tahi Ruhtinas, saa mennä naimisiin Kuninkaan tietämättä ja suostumatta; jos hän sitä vastaan rikkoo, tuomittakoon Ruotsin lain mukaan, ja lapset jääkööt perinnöttömiksi.

§ 37.

Jos Kuningas on sairaana tahi lähtenyt pitkälle matkalle, pitävät Valtakunnan Neuvokset hallitusta, jotka Kuningas sitä varten määrää: mutta jos Kunink. Maj:ti niin äkkiä sairastuu, ettei hän voi säätää Valtakunnan asioita, silloin panevat toimituskirjain alle nimensä neljä vanhinta Valtakunnan Neuvosta ja Kanslian Presidentti, jotka viisi yhteisesti käyttävät Kuninkaan valtaa kaikissa niissä asioissa, jotka vaativat pikaista tointa; vaan mitään virkoja ei ole lupa poisantaa tahi liittoja päättää, ennenkuin Kunink. Maj:ti on niin parantunut, että hän itse voi ryhtyä hallitustoimiin; ja vastatkoon he sitten Kunink. Maj:tille siitä, millä tavalla asioita ovat toimittaneet. Mutta jos Kuningas on kuollut, ja Perintöruhtinas pienoinen ja alaikäinen, niin hoidetaan asioita yllämainitulla tavalla ja annetaan virat väliaikaisesti, ellei viimeinen Kuningas ole tehnyt testamenttimääräystä, jolloin Kuninkaan testamenttia noudatetaan.

§ 38.

Valtakunnan Säädyt älkööt kieltäytykö kokoumasta, milloin Kunink. Maj:ti heitä kutsuu, sille paikalle ja sinä aikana, joka heille ilmaistaan, siellä Kunink. Maj:tin kanssa neuvottelemaan niistä asioista, joita varten Kunink. Maj:ti heidät kutsuu kokoon, ja älköön kenellä-

kään muulla, kuin Kunink. Maj:tilla, olko valtaa, mistäkään syystä, kutsua Valtakunnan Säätyjä yleisille Valtiopäiville; paitse Kuninkaan alaikäisyyden aikana, jolloin hänen holhojansa käyttävät tätä oikeutta; mutta jos valta-istuini jäisi avonaiseksi miespuolisen Kuningasheimon sukupuuton kautta, (josta onnettomasta tapauksesta armollinen Jumala meitä varjeltakoon), niin ovat Valtakunnan Säädyt velvolliset, kenenkään kutsumatta, kolmantenakymmenentenä päivänä viimeisen Kuninkaan kuolemasta, itsestensä saapumaan Tukholmaan, niinkuin meidän Yhdistyksemme 23 p:ltä Kesäkuuta 1743 sanoo, määräten rangaistuksen sen kärsiä, joka tässä tilassa salahankkeilla ja liitoilla saattaisi pyrkiä sortamaan Säätyjen vapaata vaalia. Tässä onnettomassa tapauksessa tulee Ritarihuoneen Esimiesten, Upsalan Tuomiokapitulin ja Tukholman maistraatin se kohta kaikissa maanpaikoissa asianomaisten noudatettavaksi julkisesti ilmoittaa; ja koska Maaherrat silloin ovat velvolliset, kukin paikkakunnassansa, antamaan semmoisesta kuolemankohtauksesta tiedon läänissä asuville; niin saattanee määrättyssä ajassa niin monta kokountua, että voivat varjella ja puolustaa Valtakunnan vapautta sekä valita uuden Kuningassuvun.

§ 39.

Valtakunnan Säätyjen tulee uskollisella hellyydellä säilyttää kaikkea Kuninkaallista oikeutta, niinkuin Ruotsin laki selittää, täydessä voimassansa ja vallassansa aivan loukkaamatta ja sitä, kuin sillä tavalla Kuninkaalliseen valtaan kuuluu, ahkeruudella, uutteruudella ja huolellisuudella hoitaa, puolustaa ja vahvistaa eikä senvuoksi mitään näistä peruslaeista parantaa, muuttaa, lisätä tahi vähentää, Kuninkaan neuvotta ja suostumuksetta, niin ettei mikään laittomuus voittaisi oikeata lakia tahi alammaisten vapaus ja Kuninkaan oikeudet tulisi huonosti hoidetuiksi ja sorretuiksi; vaan jokainen nauttisi laillisia oikeuksiansa ja rehellisesti saamiensa erioikeuksia. Kaikki muut vuodesta 1680 nykyiseen aikaan asti perustuslakeina pidetyt säännöt kumotaan ja hyljätään tämän kautta.

§ 40.

Kuningas älköön Säätyjen tiedotta ja suostumuksetta tehkö uutta lakia tahi vanhaa kumotko.

§ 41.

Valtakunnan Säädyt älkööt vanhaa lakia kumotko tahi uutta lakia tehkö, Kuninkaan myöntymättä ja suostumatta.

§ 42.

Koska uusi laki on tehtävä, otetaan vaari siitä, kuin seuraa: Jos Valtakunnan Säädyt sitä haluavat, neuvotelkoon keskenänsä, ja sittekuin ovat sopineet, niin heidän neljä Puhemies-tänsä antavat esityksen Kunink. Majesteetille, saadaksensa tietää Kuninkaan ajatuksen. Kunink. Maj:ti kysyy sitten neuvoa Valtakunnan Neuvoksilta ja tiedustelee heidän tuumiansa sekä kutsuu, itse ne tutkittuansa ja päätöksensä tehtyänsä, Valtakunnan Säädyt valtasaliin ja ilmoittaa heille lyhyessä puheessa myöntymyksensä ja suostumuksensa tahi myös ne syyt, joiden tähden hän siihen ei voi suostua. Jos taas Kunink. Maj:ti tahtoisi esitellä jotakuta uutta lakia, antakoon siitä ensin tiedon Valtakunnan Neuvoksille, ja sittenkuin he pöytäkirjaan ovat ilmoittaneet ajatuksensa, jätetään se kaikki Valtakunnan Säädyille, jotka, keskenänsä mietittyänsä ja sovittuansa, anovat päivää saadaksensa valtasalissa Kunink. Maj:tille ilmoittaa suostumuksensa; mutta jos heillä kiello on, lähettäkööt sen ynnä syynsä siihen kirjallisesti neljällä puhemiehellänsä.

§ 43.

Jos niin tapahtuisi, että joku uusi lakikysymys syntyisi, jota entisten aikojen esimerkit kyllä näyttävät, silloin päätettäköön se samalla tavalla, kuin 42 § ylhäällä siitä säätää.

§ 44.

Rahan lyöttäminen jääpi kyllä Kruunun omaksi asiaksi ja sille tulevaksi oikeudeksi; kuitenkin vaativat Valtakunnan Säädyt, kun jotakin korotusta tai alennusta rahan painossa ja puhtauudessa aiotaan ja yritetään, ettei semmoinen muutos saa heidän tiedottansa ja suostumuksettansa tapahtua.

§ 45.

Kunink. Maj:tin tulee rauhoittaa ja varjella Valtakuntaa, etenkin ulkomaan ja vihollisten valtaa vastaan; mutta älköön vasten lakia, kuninkaanvalaa ja vakuutusta määrätkö alammaistensa suoritettavaksi mitäkään sota-apuja, uusia veroja, sotaväenottoja ja muita maksuja, ilman Valtakunnan Säätyjen tietoa, vapaata tahtoa ja suostumusta; kuitenkin erotetaan se onneton tapaus, että Valtakuntaa hätyytettäisiin sotavoimalla; silloin on Kunink. Maj:tilla oikeus tehdä ja toimia, niinkuin Valtakunnan turvallisuus ja alammaisten hyöty vaativat, mutta niin pian kuin sota loppuu, pitää Säätyjen kokountua ja niiden uusien verojen, jotka sodan tähden olivat määrättyt, kohta lakata.

§ 46.

Valtakunnan Säätyjen kokoukset eivät kestä kauvempaa kuin korkeintaan kolme kuukautta: ja ettei maata rasitettaisi pitkillä Valtiopäivillä, niinkuin tähän asti on tapahtunut, niin voipi Kunink. Maj:ti sinä aikana julistaa Valtiopäivät päättyneiksi ja jokaisen kotiseudullensa laskea: ja jos semmoisessa tapauksessa mitää uutta suostuntaveroa ei olisi vahvistettu, niin jääköön entinen voimaansa.

§ 47.

Valtakunnan Säädyillä on valta nimittää ne, jotka tulevat istumaan niissä Valiokunnissa, joiden kanssa Kunink. Maj:ti tahtoo keskustella niistä asioista, jotka hänestä näyttävät olevan salaisina pidettävät: ja on näille hengille kaikki ne oikeudet kokonaan annetut, jotka Valtakunnan Säädyillä itsellänsä on: mutta kaikki asiat, jotka voivat olla julkiset, ilmoitetaan Valtakunnan Säätyjen täysikokouksille ja lykätään heidän tutkisteltaviksensa.

§ 48.

Kuningas älköön sotaa ja vainoa nostako, Valtakunnan Säätyjen myöntymättä ja suostumatta.

§ 49.

Mitään muita pöytäkirjoja, kuin niitä, jotka koskevat sellaisia asioita, joita Kunink. Maj:ti Valtakunnan Säätyjen kanssa on tutkinut, älköön heille annettako tahi heiltä pyydetkö.

§ 50.

Valtiovaraston tila näytetään Valtakunnan Säätyjen Valiokunnalle, että saisivat tietää rahojen tulleen käytetyiksi Valtakunnan hyödyksi ja parhaaksi.

§ 51.

Jos jotakuta herrainpäivämiestä Valtiopäiväin aikana, sinne kulkeissaan tahi sieltä palatessaan syyttömästi sanoilla ja töillä hätyytetään tahi pahoin kohdellaan, kun hän on ilmoittanut semmoisella asialla olevansa, niin on se rangaistava niinkuin rauhavalan rikkominen.

§ 52.

Kunink. Maj:ti pidättää kaikki Valtakunnan Säädyt heidän oikein saamissansa erioikeuksissa, eduissa, oikeuksissa ja vapauksissa; ja älköön mitään yhtä Säätyä koskevia uusia erioikeuksia,

ilman kaikkein neljän Valtakunnan Säädyn tietoa, tekemää muistutusta ja suostumusta, annettako ja myönnettäkö.

§ 53.

Kunink. Maj:ti pitää yksinään armollista huolta saksalaisista maakunnista, että niitä hallit-taisiin Saksan Valtakunnan lakeja, niiden oikein saamia erioikeuksia ja Vestfaalin rauhanliit-toa myöden.

§ 54.

Valtakunnan kaupunkein oikein saamat eri- ja muut oikeudet, jotka entiset Kuninkaat niille ovat antaneet ja lahjoittaneet, pysyvät voimassaan; kuitenkin niin, että ne sovitetaan aikain vaatimusten ja yhteisen hyödyn ja hyvän mukaan.

§ 55.

Valtakunnan Säätyjen Pankki jääpi tästälähin, niinkuin se tähänkin asti on ollut, heidän itse taattavaksensa ja hoidettavaksensa ja on hallittava niiden ohjeiden ja sääntöjen mukaan, jotka jo ovat tehdyt tahi joita Valtakunnan Säädyt vielä saattavat tehdä.

§ 56.

Sotaväen eläkerahastoa hoidetaan niiden ohjesääntöjen mukaan, jotka jo ovat vahvistetut tahi joista Kunink. Maj:ti uskollisen sotapäällyskuntansa ja palkatun sotaväen valtuusmiesten kanssa on suostuva.

§ 57.

Jos jotakin epäselvää löytyisi tästä laista, noudatettakoon sen sananmukaista sisällystä siksi, että Kunink. Maj:ti ja Valtakunnan Säädyt voivat sopia sillä tavalla, kuin 39 ja 42 §§:ssä määrätään.

Tämän kaiken olemme Me, tässä nyt koolla olevat Valtakunnan Säädyt, nähneet tarpeelliseksi vahvistaa Valtakunnan oikeata hallintoa, vapauttamme ja omaa, kotonaolevien veljiemme ja jälkeisiemme, niin syntyneiden kuin syntyvien, turvallisuutta varten. Me selitämme tämän kautta uudestaan tuntevamme suurinta kauhistusta Kuninkaallista yksivaltaa eli niinkutsuttua Suveräniteettiä vastaan: pitäen suurimpana onnenamme, kunniamme ja työtynämme olla ja elää vapaina ja itsenäisinä, lakia säätävinä, mutta laille kuuliaisina Säätyinä, vallitsevan, mutta lakiin sidotun Kuninkaan hallituksena alla: molemmat yhteenliitettyinä ja varjeltuina lain alla, joka pelastaa meidät ja rakkaan isänmaamme niistä vaaroista, joita epäjärjestys, vallatto-muus, yksivalta, ylimysvalta ja monivalta matkaansaattavat koko yhteiskunnan onnettomuu-deksi ja jokaisen kansalaisen rasitukseksi ja murheeksi. Me olemme sitä enemmän vakuutetut kunnollisesta, laillisesta ja onnellisesta hallituksesta, kuin Hänen Majesteettinsa jo itse on julistanut pitävänsä suurimpana kunnianansa olla ensimmäinen kansalainen vapaassa kansas-sa, ja Me toivomme, että semmoinen aikomus tulee Kuningassuvussa polvesta polveen säily-tetyksi, maailman myöhempiin aikoihin asti. Sentähden julistamme Mekin tämän kautta omana ja Valtakunnan vihollisena pitävämme sitä tai niitä ymmärtämättömiä ja pahanillisiä kansalaisia, jotka salaa tahi julkisesti, kavaluudella, salahankkeilla tahi julkisella väkivallalla tahtovat meitä tästä laista erottaa, Kuninkaallista yksivaltaa eli niin kutsuttua Suveräniteettiä meille tyrkyttää taikka vapauden varjon alla kumota nämä lait, jotka, koska vahvistavan totisen ja hyödyllisen vapauden, estävät vallattomuutta ja sekasortoa, sen rikoksen säälimättä tutkivamme ja rankaisevamme. Me tahdomme myös uskollisuudenvalamme velvollisuuden ja tämän Hallitusmuodon mukaan Hänen Kunink. Maj:tillensa näyttää oikeata kuuliaisuutta, hänen käskynsä täyttää, kaikessa kuin Jumalalle ja ihmisille kelpaa, hänen käskeä ja meidän

tehdä, kaiken oikeuden pitää, hänen ja omamme, niinkuin uskollisten miesten ja alammaisten sopii ja tehtävä on.

Suuremmaksi vakuudeksi olemme Me nimiemme allekirjoittamalla ja sinettiemme allepainamalla tahtoneet tämän todistaa, vahvistaa ja vakuuttaa, joka tapahtui Tukholmassa yhdenäkolmatta päivänä Elokuuta vuonna Kristuksen syntymän jälkeen tuhat seitsemänsataa kaksikahdeksatta.

Ritariston ja Aatelin puolesta
A. G. Leyonhufvud.
T. A. Maamarsalkki.
(L. S.)

Pappissäädyn puolesta.
And. R. Forssenius.
Puhemies.
(L. S.)

Porvarissäädyn puolesta.
Joh. Henr. Hochschild.
Puhemiehen sijaisena.
(L. S.)

Talonpoikaissäädyn puolesta.
Joseph Hansson.
Puhemies.
(L. S.)

Tämän kaiken, mikä edellä kirjoitettuna on, tahdomme Me niinhyvin itse järkähtämättömäksi perustuslaiksi ottaa, kuin myös armossa säätää ja käskeä, että kaikkien niiden, jotka ovat velvolliset meille ja jälkeisillemme sekä Valtakunnalle osoittamaan rakkautta, tottelevaisuutta ja kuuliaisuutta, pitää tämä Hallitusmuoto tunnustaa, siitä ottaa vaari, sitä noudattaa ja totella. Suuremmaksi vakuudeksi olemme Me tämän omalla kädellämme allekirjoittaneet ja vahvistaneet sekä tiettävästi ripustuttaneet meidän Kunink. sinettimme tähän alapuolelle, joka tapahtui Tukholmassa yhdenäkolmatta päivänä Elokuuta vuonna Kristuksen syntymän jälkeen tuhat seitsemänsataa kaksikahdeksatta.

Gustaf.

Kirjan "Suomen Perustuslait ja järjestävät asetukset" mukaan. Painettu Helsingissä 1907. Toim. Gustaf Schybergson.
Alkuperäistekstin kirjaimet W ja w on korvattu kirjaimilla V ja v .